

100 שנים
מזרחי טפחות

דוח סיכונים 3
ליום 30.09.2023

יחד לאורך הדרך

דוח זה כולל מידע נלווה לדוחות הכספיים של הבנק, והוא ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל ודרישות גילוי נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB). אתר מגנ"א של רשות ניירות ערך כולל גם את הדוחות הבאים: קובץ תמצית הדוחות הכספיים לתקופות ביניים, לרבות בפורמט XBRL, דוח סיכונים זה ומידע פיקוחי נוסף על מכשירי ההון הפיקוחיים שהנפיק הבנק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נכללים הדוחות האמורים גם באתר האינטרנט של הבנק: WWW.MIZRAHI-TEFAHOT.CO.IL אודות הבנק ◀ קשרי משקיעים ◀ מידע כספי. בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג 2013 - כולל האתר גם דוחות מונגשים.

בנק מזרחי טפחות

דוח סיכונים לרבעון השלישי של שנת 2023

דוח זה כולל מידע נלווה לדוחות הכספיים של הבנק והינו ערוך בהתאם להוראות המפקח על הבנקים הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל ודרישות גילוי נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

אתר מגנ"א של רשות ניירות ערך כולל גם את הדיווחים הבאים: דוח סיכונים זה ומידע פיקוחי נוסף על מכשירי ההון הפיקוחיים שהנפיק הבנק (להלן: "הדיווחים"). בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים, נכללים תמצית הדוחות הכספיים לתקופת הביניים והדיווחים האמורים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il < אודות הבנק < קשרי משקיעים < מידע כספי

תוכן העניינים הראשי

7	מידע צופה פני עתיד
8	יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון
10	גישת הבנק לניהול סיכונים
10	מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון
11	סיכונים מובילים ומתפתחים
13	מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם
17	סקירת נכסי סיכון משוקללים
18	הון ומינוף
18	הרכב ההון הפיקוחי
20	יחס המינוף
21	סיכון אשראי
21	איכות האשראי של חשיפות אשראי
23	סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית
24	סיכון אשראי של צד נגדי
26	סיכון שוק
27	סיכון שוק בגישה הסטנדרטית
28	סיכון נזילות
28	יחס כיסוי הנזילות
31	התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות
32	יחס מימון יציב נטו
34	מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

רשימת טבלאות (לוחות) הנכללים במסגרת דוח הסיכונים

8	יחסים פיקוחיים עיקריים - נתוני מפתח
13	מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם
17	סקירות נכסי סיכון משוקללים (OV1)
18	הרכב ההון הפיקוחי
20	פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק
20	גילוי על יחס המינוף
21	איכות האשראי של חשיפות אשראי (CRI)
22	שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)
23	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקולות סיכון (CR5)
24	ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)
24	הקצאת הון בגין התאמת שערור לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)
25	הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקולות סיכון (CCR3)
26	הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR)
27	רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק
28	פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות
31	הרכב הנכסים הנדילים באיכות גבוהה (HQLA)
31	הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים
32	פרטים בדבר יחס מימון יציב נטו

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

דוח סיכונים

ב-7 באוקטובר בשעות הבוקר המוקדמות, פילחו יללת האזעקות ורעם מטחי הטילים את שלוות השבת וחג שמחת תורה, והיוו אות לתחילתה של מתקפת פתע רצחנית, משטח עזה אל תוך ישראל. אלפי מחבלים פשטו על ישובים ובסיסים הסמוכים לגבול עם הרצועה, כשמטרה אחת בלבד לנגד עיניהם: לחולל מסע חסר תקדים באכזריותו של רצח, אונס וחטיפה של אזרחיות ואזרחים; חיילות וחיילים. בתגובה הכריזה הממשלה על מלחמת "חרבות ברזל" שיעדיה המרכזיים הם שחרור החטופים והשבתם הביתה, ומיטוט שלטון החמאס בעזה. בד בבד, החלה הסלמה ביטחונית גם בגבול הצפון וצה"ל נערך גם בחזית הזו על מנת לקדם כל התפתחות. בנק מזרחי טפחות מרכין ראש בפני משפחות הנרצחים וחיילי צה"ל שנפלו במערכה; מייחל לחזרתם הביתה בריאים ושלמים של כל החטופים ושולח איחולי החלמה מהירה לכל הפצועים - אזרחים וחיילים כאחד. כמו החברה האזרחית כולה, עמותות, ארגונים וחברות עסקיות רבות, גם הבנק נרתם באופן מידי למאמץ הלאומי: הן בתמיכה ישירה באוכלוסיות שנפגעו, בעיקר באזור העוטף - ובכלל זה באימוצם של העיר שדרות וקיבוץ כפר עזה, והן בנקיטת יוזמות והקלות בנקאיות, שנועדו לתמוך ולסייע ללקוחות הבנק שנפגעו במישרין או בעקיפין מהאירועים, לצלוח את אתגרי התקופה.

בשלב זה קשה להעריך את משך הלחימה ואופן התפתחותה, וכן את השלכותיה על הפעילות הכלכלית במשק. לפרטים נוספים בדבר השלכות האירועים על ניהול הסיכונים, ראה להלן בפרקים "מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון", "סיכונים מובילים ומתפתחים" ו"מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם".

דוח סיכונים זה כולל מידע נלווה נוסף לתמצית הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק מזרחי טפחות בע"מ והחברות המאוחדות שלו ליום 30 בספטמבר 2023. תמצית הדוחות הכספיים ומידע נלווה לתמצית הדוחות הכספיים, לרבות דוח הדירקטוריון וההנהלה, דוח סיכונים זה וגילויים פיקוחיים נוספים אושרו לפרסום בישיבת הדירקטוריון של הבנק שהתקיימה ביום 27 בנובמבר 2023 ("י"ד בכסלו התשפ"ד).

דוח הסיכונים והגילויים הפיקוחיים הנוספים ערוכים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים והנחיותיו הכוללות דרישות גילוי מתוך הנדבך השלישי של באזל, דרישות גילוי שפורסמו על ידי הפורום ליציבות פיננסית (ה-FSB) ודרישות גילוי נוספות של הוועדה ליציבות פיננסית (ה-FSB).

בהתאם להוראות הדיווח לציבור של הפיקוח על הבנקים, המתכונת הרבעונית של דוח הסיכונים הינה מצומצמת וממוקדת בגילויים איכותיים וכמותיים אשר ניתוחם והצגתם בתדירות רבעונית, מהותית לקוראי הדוח.

ככל הנדרש, יש לעיין בדוח זה ביחד עם דוח הסיכונים לשנת 2022.

הגילוי בדוח זה מיועד לאפשר למשתמשים להעריך מידע משמעותי הכלול בו לגבי יישום מסגרת העבודה למדידה והלימות הון וליישום הוראות "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית".

כלל הדוחות האמורים מפורסמים גם באתר האינטרנט של הבנק:

www.mizrahi-tefahot.co.il << אודות הבנק >> קשרי משקיעים >> מידע כספי

בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמת נגישות לשירות), תשע"ג-2013 כולל האתר גם דוחות מוגשים.

עופר הורביץ
סגן מנהל כללי
מנהל סיכונים ראשי, CRO

משה לארי
מנהל כללי

משה יידון
יושב ראש הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים ודוח הסיכונים:

רמת גן 27 בנובמבר 2023

י"ד בכסלו התשפ"ד

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968 (להלן: "החוק").

תוצאות הבנק בפועל, עשויות להיות שונות מהותית מאלו שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, שינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו כלכליים, שינויים גיאופוליטיים, שינויי חקיקה ורגולציה ושינויים אחרים שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי התממשות הערכות ו/או לשינוי בתוכניות העסקיות.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים כגון: "אנו מאמינים", "צפוי", "חזוי", "מעריכים", "מתכוונים", "מתכננים", "מתעתד", "עשוי להשתנות" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "תוכנית", "יעדים", "רצון", "צריך", "יכול", "ייהיה". ביטויים צופי פני עתיד אלו, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות הבנק הנוכחיות לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללות בין היתר: תחזיות להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם, ובמיוחד למצב הכלכלי במשק, כולל השפעת תנאים מאקרו כלכליים וגיאופוליטיים; צפי לשינויים ולהתפתחויות בשוקי המטבע ובשוקי ההון; תחזיות הקשורות בגורמים שונים נוספים המשפיעים על החשיפה לסיכונים פיננסיים; תחזיות לשינויים באיתנות הפיננסית של לווים, להעדפות הציבור, לשינויים בחקיקה ובהוראות של רשויות פיקוחיות, להתנהגות המתחרים, למצבו התדמיתי של הבנק, להתפתחויות טכנולוגיות ולהתפתחויות בנושאי הון אנושי.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, נתוני בנק ישראל וגורמים אחרים המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון בארץ ובעולם ועל תחזיות והערכות לעתיד בנושאים שונים, כאמור לעיל, באופן שקיימת אפשרות שאירועים או התפתחויות, שנחזו כצפויים, לא יתממשו כלל או בחלקם.

יחסים פיקוחיים עיקריים וסקירת ניהול סיכונים ונכסי סיכון

יחסים פיקוחיים עיקריים – נתוני מפתח

להלן נתוני מפתח הרלבנטיים לפרופיל הסיכון של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

2022				2023			
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
							יחסים פיקוחיים ופיננסיים עיקריים
							הון זמין
22,650	23,567	24,332	25,072	26,001	26,908	27,504	הון עצמי רובד 1 ⁽⁴⁾
22,355	23,277	24,047	24,791	25,813	26,724	27,324	הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
30,314	31,555	32,186	33,087	34,263	35,390	35,395	הון כולל
30,097	31,287	31,923	32,828	34,213	35,345	35,353	הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
							נכסי סיכון משוקלים
226,301	235,783	245,282	252,251	256,874	262,909	271,767	סך נכסי סיכון משוקלים (RWA)
							יחס הלימות הון (באחוזים)
10.01	10.00	9.92	9.94	10.12	10.23	10.12	יחס הון עצמי רובד 1 ⁽⁴⁾
9.86	9.85	9.75	9.78	10.03	10.16	10.05	יחס הון עצמי רובד 1, לפני השפעת הוראות מעבר
13.40	13.38	13.12	13.12	13.34	13.46	13.02	יחס הון כולל
13.28	13.25	12.94	12.95	13.29	13.43	13.00	יחס הון כולל, לפני השפעת הוראות מעבר
9.61	9.62	9.61	9.60	9.60	9.60	9.60	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
0.40	0.38	0.31	0.34	0.52	0.63	0.52	יחס הון עצמי רובד 1 זמין, מעבר לנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים ⁽²⁾
							יחס המינוף⁽³⁾
426,244	450,369	462,856	463,010	469,925	469,461	476,015	סך החשיפות
5.31	5.23	5.26	5.42	5.53	5.73	5.78	יחס המינוף (באחוזים)
5.24	5.17	5.20	5.35	5.49	5.69	5.74	יחס המינוף, לפני השפעת הוראות מעבר (באחוזים)
							יחס כיסוי נזילות⁽⁴⁾
85,927	84,379	84,602	84,000	83,031	80,940	80,986	סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה
71,724	70,431	70,909	71,431	65,864	63,214	58,601	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
120	120	119	118	126	128	138	יחס כיסוי הנזילות (באחוזים)
							יחס מימון יציב⁽⁵⁾
258,878	274,230	285,733	277,605	275,561	282,362	276,450	סך הכל מימון יציב זמין
223,862	240,140	246,196	241,884	243,380	246,136	244,595	סך הכל מימון יציב נדרש
116	114	116	115	113	115	113	יחס מימון יציב נטו (באחוזים)
							מדדי ביצוע
21.9 ⁽⁷⁾	19.4	20.8	18.5	22.4	22.0	16.8	תשואת הרווח הנקי ⁽⁶⁾
2.07	1.82	1.96	1.92	2.15	2.15	1.64	תשואת הרווח לנכסי סיכון ⁽⁷⁾⁽⁶⁾
110.5	109.9	113.6	112.0	111.6	108.9	108.5	פיקדונות הציבור לאשראי לציבור, נטו
							מדדי איכות אשראי עיקריים
0.89	0.88	0.91	0.93	0.98	1.01	1.19	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור
1.13	0.94	0.91	0.87	0.88	0.90	0.99	שיעור חובות שאינם צוברים או חובות בפיגור של 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.11	0.14	0.20	0.25	0.29	0.31	0.86 ⁽⁷⁾	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽⁷⁾
0.03	0.08	0.14	0.17	0.18	0.22	0.76	מזה: בגין הפרשה קבוצתית
0.26	0.25	0.43	0.65	0.65	0.78	1.74	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.03	0.08	0.07	0.02	0.08	0.04	0.34	מזה: בגין הלוואות לדיור
0.03	0.06	0.05	0.22	0.07	0.12	0.04	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽⁷⁾

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

שנת	תשעה חודשים		
	2022	2023	
20.1 ⁽⁸⁾	20.6 ⁽⁸⁾	20.3	מדדי ביצוע
1.91	1.95	1.97	תשואת הרווח הנקי ⁽⁷⁾⁽⁶⁾
			תשואת הרווח לנכסי סיכון ⁽⁷⁾⁽⁶⁾
			מדדי איכות אשראי עיקריים
0.17	0.15	0.48	הוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה לסך האשראי לציבור, נטו ⁽⁷⁾
0.11	0.09	0.38	מזה: בגין הפרשה קבוצתית
0.39	0.30	1.04	מזה: בגין הלוואות מסחריות שאינן הלוואות לדיור
0.05	0.06	0.15	מזה: בגין הלוואות לדיור
0.09	0.05	0.08	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ⁽⁷⁾

היחסים הפיננסיים מצביעים כי:

- תשואת הרווח הנקי הגיעה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ל-20.3%, זאת בעיקר כתוצאה מגידול בנפח הפעילות ומהשפעת עליית הריבית והאינפלציה.
- יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון הגיע לשיעור של 10.12%. שיעור היחס המזערי לו מחויב הבנק הינו 9.60%.

סעיפי רווח והפסד, סעיפי המאזן והיחסים הפיננסיים השונים מנתחים באופן מפורט בדוח הדירקטוריון וההנהלה לפי העניין, בפרק "הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי", ובפרק "סקירת הסיכונים".

- (1) לבנק אין מכשירי הון הנכללים ב"הון רוברד 1 נוסף", ולכן סך הון רוברד 1 זהה לסך הון עצמי רוברד 1.
- (2) לרבות דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור לתאריכי הדוחות הכספיים.
- (3) יחס המינוף (Leverage Ratio) - היחס בין הון רוברד 1 (לפי כללי באזל) לסך החשיפות. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218.
- (4) יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio) - סך הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לתזרים המזומנים היוצא נטו. יחס זה מחושב בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221, במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח.
- (5) יחס מימון יציב נטו - יחס נזילות שנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים, בהתאם להמלצות ועדת באזל, ונועד לשמירה על מבנה מימון בר-קיימא לאורך זמן, בנוסף על יחס כיסוי הנזילות. מחושב לפי סך המימון היציב הנדרש לטווח של שנה, הנגזר מכלל השימושים בבנק, לבין סך המימון היציב הזמין לטווח של שנה, המחושב על פי כלל המקורות של הבנק.
- (6) הרווח הנקי המיוחס לבעלי מניות הבנק.
- (7) מחושב על בסיס שנתי.
- (8) בנטרול השפעת רווחי ההון, נטו, ממימוש נכסים, מגיעה תשואת הרווח הנקי על הון בשנת 2022 ל-19.0%, בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2022 ל-18.9% וברבעון הראשון של שנת 2022 ל-16.6%.

גישת הבנק לניהול סיכונים

מידע כללי על ניהול הסיכונים השונים ופרופיל הסיכון

לבנק מסגרת נרחבת לניהול ובקרה של הסיכונים אליהם הוא חשוף, הכוללת מבנה ארגוני התומך בניהול ובקרת הסיכונים. הבנק פועל בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול ובקרת סיכונים ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין, ובפרט, הוראה ניהול בנקאי תקין 310 - "ניהול סיכונים", המבוססת על המלצות ועדת באזל, המתווה את עקרונות ניהול ובקרת הסיכונים במערכת הבנקאית בישראל וקובעת את הסטנדרטים הנדרשים מהבנקים, ליצירת מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים ההולמת את דרישות הרגולציה, פרופיל הסיכון, אסטרטגיית הסיכון והיעדים העסקיים של הבנק. כלל מסמכי המדיניות של הבנק לניהול ובקרת סיכונים, מבוססים על עקרונות יסוד אלו.

ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק מתבצע בראייה כוללת של פעילות הבנק בארץ ובשלוחות חוץ לארץ ובהתאמה לדרישות הרגולטוריות, במטרה לתמוך בהשגת היעדים האסטרטגיים של הקבוצה, תוך נטילת סיכונים מושכלת ושמירה על רמת סיכון ההולמת את תיאבון הסיכון הכולל שהוגדר על ידי דירקטוריון הבנק.

תיאבון הסיכון מגדיר את רמת הסיכון הכוללת שקבוצת הבנק מוכנה לקחת על עצמה. תיאבון הסיכון מגדיר היכן הבנק רוצה להימצא במונחים של תשואה (תמורה/תועלת) מול סיכון (עלות) במבט צופה פני עתיד. תיאבון הסיכון מוגדר כמותית ואיכותית במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון ומבוסס על אסטרטגיית הסיכון ועקרונות היסוד של התוכנית האסטרטגית והעסקית של קבוצת הבנק, ועל רמת הנזילות וההון הנדרשת לעמידה ביעדים האסטרטגיים.

הסיבולת לסיכון מהווה קביעה ספציפית של רמות הסיכון לכלל הסיכונים אליהם חשוף הבנק. רמות הסיכון נקבעות באמצעות מגוון מדדים כמותיים ואיכותיים, התומכים בהשגת המטרות העסקיות, ומשאירים את הבנק בגבולות הגזרה אשר הוגדרו בתיאבון הסיכון הכולל ובכפוף למגבלות רגולטוריות קשירות. סך מגבלות הסיכון, מגלמות באופן מצרפי את תיאבון הסיכון של קבוצת הבנק ורמת הסיכון הכוללת שקבוצת הבנק מוכנה לקחת על עצמה.

מערך ניהול סיכונים יעיל ומקיף מהווה נדבך מרכזי להבטחת יציבותו של הבנק לאורך זמן. תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים בקבוצת הבנק נועדו לזהות, לנהל, לנטר, לכמת, למנוע או להפחית את כלל הסיכונים המהותיים הגלומים בפעילותו ולתמוך בהשגת יעדי העסקיים. הפעילות העסקית במגוון המוצרים והמכשירים הפיננסיים חושפת את קבוצת הבנק למגוון סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים, שהתממשותם מהווה פוטנציאל לפגיעה בתוצאות הפיננסיות שלו ובתדמיתו. הבנק חשוף לסיכונים פיננסיים כגון: סיכונים אשראי, סיכון ריכוזיות, סיכון נזילות וסיכונים שוק וריבית וסיכונים שאינם פיננסיים, כגון: סיכון מוניטין, סיכונים ציבוריים ורגולציה, סיכונים תפעוליים (הכוללים, בין השאר, סיכון טכנולוגיית המידע, סיכונים אבטחת מידע וסייבר וסיכונים משפטיים) ובנוסף סיכונים אחרים, כגון: סיכונים אקלים וסביבה, סיכון עסקי אסטרטגי, סיכון עסקי רגולטורי ועוד.

השפעות המלחמה

ב-7 באוקטובר, לאחר תאריך המאזן, הוכרזה מלחמה בעקבות מתקפת פתע רצחנית על ישובים סמוך לגבול עם רצועת עזה. במקביל, החלה הסלמה ביטחונית גם בגבול הצפון. הבנק נערך להמשך פעילות ומתן שירות ללקוחותיו, לרבות באזורי העימות, ככל הניתן.

במקביל, נרתם הבנק למאמץ הלאומי והודיע על הקצאת כספים לתרומות ולסיוע לאזרחים שנפגעו מאירועי המלחמה, וכן יצא בתוכניות למתן הקלות ללקוחותיו, בדגש על לקוחות תושבי אזורי העימות, במטרה לסייע להם לצלוח את תקופת המלחמה ואת השלכותיה הכלכליות.

על רקע המלחמה שפרצה ביום 7 באוקטובר 2023 ולאור ההכרזה על "מצב מיוחד בעורף בכל שטח המדינה" על ידי הגורמים הלאומיים, הכריז הבנק על מצב חירום והפעיל את תכניות החירום שלו לתרחיש מלחמה ואת מסגרות הניהול והדיווח בחירום. הבנק משמר זמינות ורציפות של השירותים החיוניים ללקוחות ככל הניתן בהתאם למגבלות, פועל ליצירת חלופות מתאימות למתן השירות, ומאפשר הקלות במתן שירות בהתאם להנחיות הניתנות על ידי הפיקוח על הבנקים. הבנק הרחיב את העבודה מהבית לעובדים החיוניים וחיידך נהלים ותהליכי עבודה רלוונטיים.

לעניין הבקרה הקבוצתית, גם ברבעון זה המשיך הבנק לשמור על קשר רציף מול יחידות ההמשכיות העסקית בקבוצה ושלוחותיו בחוץ לארץ. לאור ההכרזה על המצב המיוחד בעורף, חיזק הבנק את הקשר והמעקב הרציף אחר יישום ההנחיות וההיערכות בתרחיש מלחמה, מול החברות בנות בקבוצה.

החל מיום 8 באוקטובר 2023, הבנק העלה את רמת הכוונות בתחום המשכיות העסקית, הפעיל את תכנית המשכיות העסקית וכינס פורומים שוטפים לשעת חירום על מנת להבטיח את הרציפות העסקית של הבנק ומתן השירות ללקוחותיו. במסגרת זו, הבנק מפעיל חדר מצב בראשות מנהל המשכיות העסקית, המתכנס בתדירות תכופה. כמו כן, הבנק פועל להגברת ביטחון העובדים והלקוחות באתרי מטה הבנק והסניפים ולהמשך מתן שירותי מזומנים והובלת כספים באופן רציף בכל רחבי הארץ, בהתאם לצרכי הלקוחות.

על רקע אירועי המלחמה, שוררת אי ודאות כלכלית שיבושים רבים נגרמו בפעילות המשק, העלולים להשפיע על מצבו, לרבות פגיעה בפעילות העסקית, היעדרויות של עובדים שאינם למילואים ממקומות העבודה ועוד. יצוין, כי עוד טרום המלחמה, שררה אי ודאות לגבי מצב הכלכלה על רקע תנאי המאקרו ותכניות המשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביבן. בעקבות האירועים הביטחוניים, צפוי גידול בהוצאות המשלה לצרכי ביטחון, שיגדיל את הגרעון התקציבי וקיים חשש לפגיעה בשיעור הצמיחה במשק. עם פרוץ המלחמה, שוק ההון הגיב בירידות בבורסה בישראל וחל פיחות חד בשקל מול הדולר, אך השפעות אלו התמתנו במהלך חודש נובמבר.

נוכח עליית הסיכון המערכתית במשק עקב אירועי המלחמה, עלתה גם הערכת הסיכון הכוללת של הבנק, וזאת למרות שבמרבית הסיכונים טרם זוהו אינדיקציות משמעותיות שתומכות בעליית הסיכון בפועל, ובפרט בגין הסיכונים המהותיים העלולים להיות מושפעים מהמלחמה, לרבות סיכונים אשראי, סיכונים פיננסיים, המשכיות עסקית, סייבר ואבטחת מידע.

בנק ישראל פרסם שורה של הנחיות, הקלות, והתאמות להוראת ניהול בנקאי תקין לתקופת המלחמה בהוראת שעה "251", לצורך התמודדות עם השפעות המלחמה. כמו כן, המדינה הקימה קרנות סיוע לעסקים קטנים. הבנק מיישם את ההקלות והנחיות של בנק ישראל ואף הרחיב הקלות אלו באופן וולונטרי ופועל יחד עם כלל המערכת הבנקאית על מנת לתמוך ולתת מענה עסקי הולם ללקוחותיו בתחומים השונים ולתמוך ביכולת משקי הבית והעסקים לצלוח תקופה זו. זאת, תוך ניטור ובחינה שוטפת של השלכות הפעילויות על ניהול הסיכונים.

¹ החל מהרבעון השני לשנת 2023, מוצג הסיכון העסקי רגולטורי כסיכון נפרד מהסיכון העסקי האסטרטגי.

התרחיש המערכתי

בהתאם לפרקטיקה המקובלת בעולם, מידי שנה עורך הפיקוח על הבנקים תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד למערכת הבנקאית, במטרה לבחון מערכתית ופרטנית את העמידות הפיננסית בסביבה מאקרו כלכלית שונה ואת מוקדי הסיכון בתרחיש קיצון. תרחיש הקיצון המערכתי האחרון הוגש על ידי הבנקים במרץ 2023 וחושב על נתוני סוף שנת 2022. בסקירת הפיקוח על הבנקים לשנת 2022, אשר התפרסמה במהלך הרבעון השני של 2023, פורסמו תוצאות תרחיש הקיצון של המערכת. לפרטים בדבר מתווה התרחיש ותוצאותיו ברמה המערכתית וברמת הבנק, ראה דוח הסיכונים לרבעון השני לשנת 2023.

סיכונים מובילים ומתפתחים

הפעילות העסקית של הבנק חושפת אותו למגוון סיכונים פיננסיים ושאינם פיננסיים, המהווים פוטנציאל לפגיעה בתוצאותיו העסקיות ובתדמיתו. הסיכונים המובילים והמתפתחים נגזרים מהסביבה העסקית של הבנק המושפעת מהסביבה המאקרו-כלכלית, מסיכונים הקשורים לרגולציה ולחקיקה, משינויים החלים במודל העסקי וממגמות חברתיות וצרכניות. בשנים האחרונות, לנוכח שינויים בסביבה התחרותית, בסביבת הצרכן, בסביבה הרגולטורית ובסביבה הטכנולוגית, ניכרת מגמת התפתחות בסיכונים שאינם פיננסיים.

במסגרת התהליכים שמבצע הבנק למיפוי וזיהוי הסיכונים, הבנק בוחן את הסיכונים המובילים, שהינם סיכונים קיימים או חדשים הנובעים מהתפתחויות בסביבה העסקית של הבנק, העשויים להתממש בשנה הקרובה והינם בעלי פוטנציאל להשפעה מהותית על תוצאותיו הפיננסיות ויציבותו של הבנק. כמו כן, מזוהים הסיכונים המתפתחים, שהינם סיכונים העשויים להתממש בטווח הארוך יותר וקיימת אי וודאות באשר לאופיים והיקף השפעתם על הבנק. מיפוי הסיכונים נבחן באופן שוטף, כדי לוודא שהוא מקיף את כלל הסיכונים הגלומים בפעילותו העסקית, כמו גם אלו הנובעים מתנאי השוק ומדרישות הרגולציה.

טרם המלחמה, שררה אי ודאות לגבי מצב הכלכלה על רקע תנאי המאקרו ומתכניות הממשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביבן. המלחמה הגבירה את אי הוודאות הכלכלית וכפועל יוצא הושפעו הערכות הסיכון ופרופיל הסיכון של הבנק, כמפורט להלן, בפרק ההתפתחויות ביחס לגורמי הסיכון, שחלו בתקופה המדווחת.

סוכנות הדירוג Moody's הודיעה ב-19 באוקטובר 2023 על הצבת דירוג האשראי של מדינת ישראל תחת מעקב הורדת דירוג, ושבוע לאחר מכן הודיעה כי היא בוחנת את הורדת הדירוג לטווח הקצר והארוך לחמשת הבנקים הגדולים בישראל, על רקע החשש להשפעת המלחמה על הכלכלה הישראלית. ביום 20 בנובמבר 2023, פרסמה Moody's את הדוח השנתי, בו ציינה כי היא מותירה את דירוג האשראי של המדינה ברמה A1 עם תחזית "יציבה", תחת מעקב שלילי במטרה לבחון את הסיכונים הקשורים למלחמה והשפעתה על הכלכלה (באפריל 2023, Moody's הורידה את תחזית דירוג מ"חיובית" ל"יציבה" עקב השלכות הרפורמה המשפטית).

סוכנות הדירוג Fitch הודיעה ב-17 באוקטובר 2023 כי היא מציבה את דירוג האשראי של מדינת ישראל, העומד על רמה של A+ תחת מעקב דירוג שלילי (RWN, Rating Watch Negative) בשל שינוי בתפיסת הסיכון הגיאופוליטי בעקבות המלחמה. משמעות ההודעה היא שבסוכנות החברה לעקוב באופן תדיר אחר ההתפתחויות הביטחוניות באזור, ובמהלך ששת החודשים הקרובים, במקרה של הרעה משמעותית במצב הביטחוני, היא עלולה לבצע פעולת דירוג שלילית. לחילופין, היה ולא תחול הרעה, יוסר מעקב הדירוג השלילי. כמו כן, החברה הודיעה ב-20 באוקטובר 2023 כי בעקבות הצבת דירוג מדינת ישראל ברשימת מעקב דירוג שלילי, דירוג חמשת הבנקים הגדולים במערכת לטווח ארוך (rating IDR) יכנס לרשימת מעקב דירוג שלילי (RWN).

סוכנות הדירוג S&P הודיעה ב-24 באוקטובר 2023, כי היא מורידה את תחזית דירוג האשראי של ישראל מ"יציבה" ל"שלילית". S&P מעניקה את הדירוג הגבוה מבין שלוש הסוכנויות, והוא נותר ברמה AA-. לפי S&P, הורדת דירוג האשראי עלולה להתבצע במידה והעוימות הצבאית יתרחב באופן מהותי. כפועל יוצא נכנס גם דירוג הבנק לרשימת מעקב עם תחזית שלילית.

סיכון עסקי אסטרטגי - הינו סיכון בזמן אמת או סיכון עתידי, לרווחים, להון, למוניטין או למעמד הבנק, שעלול לבצוע מהחלטות עסקיות שגויות, הטמעה לא נאותה של החלטות הבנק או התאמה לא נאותה של הבנק לשינויים בסביבה העסקית בה הוא פועל. הבנק נערך לשינויים אלו, בין השאר, באמצעות התאמת פונקציות הייצור הבנקאית, לרבות באמצעות השקעות מוגברות בטכנולוגיה באופן שישמר את מיצובו של הבנק כבנק מתקדם ואנושי. סיכון זה מהותי ומחייב נקיטת אמצעים לניהול הסיכון, הערכה וזיהוי מקדים של אירועים העלולים למנוע את יישום האסטרטגיה.

ביום 26 באפריל 2021 אישר דירקטוריון הבנק תוכנית חומש אסטרטגית, לשנים 2021 עד 2025, המבוססת, בין היתר, על מיצוב הבנק כשחקן מרכזי בבנקאות העסקית, המשך מובילות הבנק בשוק המשכנתאות, ביסוס המובילות של קבוצת הבנק בקרב משקי בית, מתן שירותי בנקאות אישיים ואנושיים הנתמכים בטכנולוגיה דיגיטלית מתקדמת, הכוללים שילוב אופטימלי בין ערוצים אנושיים ודיגיטליים, ושירות אנושי על ידי בנקאי מומחה גם בדיגיטל לפי בחירת הלקוח וצרכיו, ובנוסף, הצעות ערך פרסונליות בכלל הערוצים, המותאמות לצרכי הלקוח, התאמת מודל ההפעלה לאתגרי העתיד ושיפור היעילות התפעולית ומינוף המיזוג של בנק אגוד ליצירת סינרגיה תפעולית ועסקית ומימוש יתרונות לגודל. לפרטים נוספים ראה דיווח מידי מיום 27 באפריל 2021 (מספר אסמכתא: 071448-01-2021). תוצאות ביצועי הבנק מצביעות על כך שהבנק נמצא מעבר ליעדים העסקיים שהוצבו בתכנית האסטרטגית.

הסיכון העסקי אסטרטגי מתכלל את כלל הפעילות העסקית של הבנק, ומשקף גם את סיכון הסביבה העסקית שבה הבנק פועל, לרבות ההתפתחויות של גורמים ואירועים אקסוגניים מהותיים אשר עלולים להשפיע על הסיכון העסקי אסטרטגי של הבנק ועל יישום התכנית האסטרטגית.

בשלב זה, השלכותיה האפשריות של המלחמה, לא שינו את העקרונות העומדים בבסיס המודל העסקי של הבנק ולפיכך, רמת הסיכון נותרה ללא שינוי. יחד עם זאת, אי הוודאות לגבי משך המלחמה, היקפה והשפעותיה הינה גבוהה והשלכותיה עלולות להיות משמעותיות למשק הישראלי, ובהתאמה למערכת הבנקאית כולה.

סיכון עסקי רגולטורי - סיכון זה, שמוערך ברמה בינונית-גבוהה, מתייחס למהלכי חקיקה, לרבות חקיקה בתהליך, בתחומי ליבה של המערכת הבנקאית, כמו גם לרגולציה חדשה וציפיות רגולטוריות של גורמים מפקחים, בין אם בתהליך ובין אם יצאה אל הפועל, ככל שאלו בעלי פוטנציאל להשפעה על תחומי הליבה של הפעילות הבנקאית. ברבעון השלישי לשנת 2023, רמת הסיכון העסקי רגולטורי נותרה ברמתה לאחר העלאת רמת הסיכון שבוצעה ברבעון הקודם, כך שהיא משקפת גם השלכות עסקיות אפשריות על הפעילות הבנקאית בשל המלחמה.

סיכון מאקרו כלכלי - מצב הכלכלה העולמית והמקומית, שינויים משמעותיים במדיניות המוניטרית ובעקומי הריבית, תנודות בשווקים ושינויים במחירי הנכסים הפיננסיים בארץ ובעולם ובמחירי הנדל"ן בארץ ובעולם הינם בעלי פוטנציאל להשפעה על פעילות הבנק.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

המצב הביטחוני מאופיין בהמשך הסלמה, המשפיעה על הפעילות הכלכלית המקומית ועל הסביבה המאקרו כלכלית. מדד המחירים לצרכן ירד בחודש ספטמבר ב-0.1%, למרות הצפי לעלייה קלה. האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים ירדה ל-3.8%. ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי בחודש אוקטובר ברמה של 4.75% ובשוק המס"ח, בנק ישראל פועל על מנת לווסת את תנודתיות השוק.

סיכון טכנולוגי – הסיכון הטכנולוגי מהווה סיכון משמעותי, המושפע מההאצה בהתפתחות הטכנולוגית והדיגיטלית, ומהצורך לתת מענה לצורכי הלקוחות המשתנים, מערכות הליבה הוותיקות, ריבוי דרישות רגולציה בנקאית והצורך ביישום כלים טכנולוגיים בלוחות זמנים קצרים. חטיבת הטכנולוגיה פועלת במתכונת מלאה במטרה לתמוך בתפקוד השוטף של הבנק, תוך מתן מענה לצרכים הטכנולוגיים הנוכחיים והעתידיים הנדרשים לפעילותו של הבנק.

במסגרת חיזוק התשתיות הטכנולוגיות, הבנק מבצע השקעות רחבות במערכות הטכנולוגיה, על מנת להתמודד עם האתגרים המשתנים בסביבה העסקית, ולשמר את בידולו כבנק מתקדם ואנושי. הבנק פועל לפיתוח כלים מתקדמים לניתוח ומיצוי מידע מן הנתונים, במטרה לשפר את יכולות המדידה וקבלת ההחלטות, הן בהיבטים העסקיים והשיווקיים והן בהיבטים של ניהול הסיכונים.

עם תחילת המלחמה, התמקד הבנק בשמירה על היערכותו ומוכנותו למענה טכנולוגי מלא לכלל הבנק, לרבות מוכנות להחמרה במצב הביטחוני, במקביל ליישום פיתוחים טכנולוגיים הקשורים להיבטים צרכניים שנדרשים לשעת חירום, לרבות הפעלת ההטבות שניתנו לסיוע לקוחות הבנק בעת הזו.

סיכון אבטחת מידע וסייבר – סיכון אבטחת מידע הינו סיכון הנובע מליקויים בהגנה על מערכות המחשב של הבנק והמידע הנכלל בהן. סיכון הסייבר מתממש בקלות אירוע בו מתבצעת תקיפה של מערכות המחשב על ידי או מטעם יריבים חיצוניים או פנימיים לבנק.

ההסתברות למימוש איומי סייבר עלתה במידה מסוימת, נוכח העלייה המשקית ברמת האיומים, והתגברות ניסיונות תקיפות הסייבר במערכת הבנקאית, אשר התעצמה עם פרוץ המלחמה.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק על מנת לצמצם את היכולת לבצע פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות, לשמר את חוסן הרשת והמערכות ולהבטיח את זמינותן. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהקשר לאיום המתפתח.

מערך אבטחת המידע והסייבר של הבנק פועל בצורה מלאה ורציפה במהלך כל השנה, תוך שיפור וחיזוק שוטף של יכולות ומנגנוני ההגנה בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המתגברים בהם הבנק נדרש לעמוד. על רקע המלחמה, הבנק הרחיב משמעותית את הכוונות, הערנות והמוכנות על מנת לזהות ולמנוע אירועי סייבר כמו כן, פועל למניעת הונאות באמצעות חיזוק פעולות הניטור לזיהוי התנהלות חשודה בחשבונות הלקוחות.

סיכון ציות ורגולציה¹ – פעילותו העסקית של הבנק כפופה להוראות רגולציה. סיכון הציות הינו הסיכון להטלת סנקציה, להפסד פיננסי מהותי או לנזק תדמיתי, אשר הבנק עלול לספוג כתוצאה מכך שאינו מקיים את הוראות הציות השונות. הוראות הציות כוללות גם את חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 וחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול חוקי השקעות, התשנ"ה-1995 (להלן – "חוק הייעוץ") (להלן ביחד – "דיני ניירות ערך"), וכן את חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988. הטיפול בציות לחוקים אלה מבוצע גם במסגרת תוכניות אכיפה פנימיות של דיני ניירות ערך ודיני התחרות הכלכלית, בהתאמה. סיכון הציות כולל גם את עמידת הבנק בהיבטי ההוגנות ובדיני הגנת הפרטיות.

יודגש כי תיאבון הבנק לסיכונים ציות ורגולציה, בכל הקשור לציות להוראות הדין החלות על הבנק, הוא אפסי. משכך, קבע הבנק כי ליקויים שיאותרו בציות להוראות הדין יטופלו על ידי יחידות הבנק בעדיפות עליונה. הבנק קבע תוכנית עבודה רב שנתית, הכוללת פעולות נדרשות להפחתת סיכון הציות.

על רקע השפעות המלחמה, הורחב המיקוד הניהולי והניטור בבנק בנושא ההוגנות מול הלקוחות, בדגש על חשבונות לקוחות המעורבים בלחימה או מושפעים מהשלכותיה. הבנק פעל ליישום הקלות שונות לזיהוי לקוחות מחוסרי מסמכי זיהוי, תוך גידור הסיכונים הפוטנציאליים מפעילות זו, וכן לזיהוי חשבונות של נפגעי המלחמה למניעת ניצולם על ידי לא מורשים.

סיכונים סביבתיים וסיכונים אקלים

סיכונים סביבתיים הינם סיכונים הנובעים מפוטנציאל ההשפעה של שינויים סביבתיים על התאגידים הפיננסיים. הבנק חשוף להפסד העלול לנבוע מהרעה במצבו הפיננסי של הלווה בשל עלויות גבוהות שנגרמו כתוצאה ממפגעים סביבתיים ורגולציה בתחום איכות הסביבה, מירידה בשווי בטוחות החשופות לסיכון סביבתי, או מכך שהבנק יישא באחריות עקיפה למפגע סביבתי, הנגרם על ידי פרויקט שהוא מממן. בסיכון הסביבתי נכללים גם סיכונים נוספים הנגזרים מסיכון זה: מוניטין, אחריות כלפי צד שלישי וכדומה.

סיכונים אקלים נוצרים מהתגברות תדירות ועוצמת אירועי מזג האוויר בעקבות שינויים אקלימיים. הסיכון עבור הבנק הינו להפסד פיננסי או פגיעה במוניטין, כתוצאה מהתממשות אירועים, תהליכים פיזיים או התאמות לסיכונים מעבר עקב שינויי אקלים. סיכונים אקלים כוללים סיכונים מעבר, המוערכים כסיכונים לטווח ארוך. סיכונים אלו נובעים מתהליך ההסתגלות לקראת כלכלה דלת-פחמן (כגון: מעבר למקורות אנרגיה מתחדשים, מיסוי פחמן, שיפור היעילות האנרגטית וכד') וסיכונים פיזיים העלולים להתממש כתוצאה מהשפעה ישירה של אירועי קיצון כגון שריפות, שיטפונות, ומשינויים מתמשכים העלולים לנבוע מעליית מפלס פני הים ושינויים בטמפרטורה, העלולים לגרום להשפעות על המערכת האקולוגית, תהליכי מדבור ועוד.

בשנים האחרונות גוברת המודעות בארץ ובעולם לקיומם והיקפם של סיכונים פיננסיים הנובעים מפוטנציאל הנזק של אירועים ותהליכים הקשורים בשינויי אקלים.

לפרטים נוספים בדבר ניהול סיכונים אלה, ראה פרק סביבה, חברה וממשל בדוח הדיסקטוריון וההנהלה לשנת 2022.

מידע זה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, המידע מתבסס על הנחות, עובדות ונתונים (להלן ביחד: "הנחות") שהובאו בפני דירקטוריון הבנק. ההנחות עלולות שלא להתממש בשל גורמים שאינם בשליטת הבנק בלבד.

¹ סיכונים ציות ורגולציה, עלולים לנבוע מאי ציות להוראות הרגולציה שהפעילות העסקית כפופה אליהן, לעומת הסיכון העסקי רגולטורי המתייחס להשפעת מחלכי חקיקה ורגולציה חדשים בנושאי ליבה של המערכת הפיננסית.

מיפוי כללי של גורמי הסיכון ומידת השפעתם

הבנק קבע מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים בקבוצה, הכוללת את מיפוי הסיכונים המהותיים וסף המהותיות שלהם, וכן הגדרה של מנהלי סיכון (Risk Owner) לכלל הסיכונים. עבור כל סיכון נאמד פוטנציאל ההשפעה שלו על הפעילות העסקית, במהלך השנה הקרובה.

הבנק מקיים תהליכי זיהוי ומדידה של סיכונים על ידי שימוש במגוון שיטות ומתודולוגיות לאסידת רמות הסיכון והיקף החשיפה שלו לסיכונים השונים במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. הבנק מפעיל שיטות מדידה כמותיות (מודלים, מדדים, אינדיקטורים, ניתוחי רגישות, תרחישים ועוד) ושיטות מדידה איכותיות (הערכות מומחה וסקרים).

בטבלה להלן מפורטים גורמי הסיכון, חברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים לכל אחד מהסיכונים והערכות ההנהלה לגבי מידת ההשפעה של כל אחד מגורמי הסיכון, על פי סולם הכולל חמש רמות סיכון: נמוכה, נמוכה-בינונית, בינונית, בינונית-גבוהה וגבוהה.

הבנק מעריך את רמות הסיכון בהתאם לאומדן היקף ההשפעה (פוטנציאל ההשפעה) על הון הבנק במהלך שנה בתרחישים בעוצמות שונות, במצב עסקים רגיל ובתרחישי קיצון, בהתאם לדרגות החומרה כפי שנקבעו במדיניות מסגרת לניהול ובקרת הסיכונים. יצוין, כי הערכת השפעת הנזק הפוטנציאלי על הון הבנק, מבוצעת תוך בחינה הן של מדדים כמותיים והן של מדדים איכותיים לרבות, איכות ניהול הסיכון, קיום תכניות חירום ויכולת תגובה מהירה ודינמית של הבנק למזעור הנזק מהתממשות אירועי קיצון. ההערכה של רמת הסיכון עבור כל אחד מהסיכונים הנבחנת בתדירות רבעונית, מבוססת על תיאובן הסיכון כפי שהוגדר, הכולל מדדים כמותיים ואיכותיים, ופרופיל הסיכון בפועל, לרבות הערכת פוטנציאל התממשות הסיכון והשפעתו על הבנק בהתאמה לסביבה העסקית הנוכחית. זאת, בהתאמה לתהליך ותוצאות ה-ICAAP השנתי של הבנק, הכולל הערכה עצמית של רמות הסיכון, איכות תהליכי ניהול ובקרת הסיכונים, לרבות צפי לכיוון התפתחות הסיכונים בשנה הקרובה, ובהלימה לתוכניות העבודה של היחידות השונות. תוצאות אלו נידונות בהרחבה בהנהלה ובדיקטוריון הבנק.

על רקע אי הוודאות הכלכלית המשמעותית לנוכח המלחמה והעלייה בסיכון המערכתי המשקי, הבנק ביצע הערכת סיכונים המשקפת את השפעות המלחמה והשלכותיה הפוטנציאליות והידועות בשלב זה. כמו כן, בוצע מיפוי של גורמי הסיכון והשפעתם האפשרית על רמות הסיכון של הסיכונים השונים.

להלן מיפוי גורמי הסיכון, פוטנציאל השפעתם על קבוצת הבנק וחברי ההנהלה שמונו כמנהלי הסיכונים (Risk Owner) לכל אחד מהם, הערכות הסיכון נבחנו מחדש לאחר תום הרבעון השלישי וכוללות בראייה צופה פני עתיד, את ההשלכות האפשריות של המלחמה:

גורם הסיכון	מידת ההשפעה של גורם הסיכון	Risk Owner
השפעה כוללת של סיכוני אשראי ⁽¹⁾	בינונית	מנהל החטיבה העסקית
סיכון בגין איכות לווים וביטחונות	בינונית-גבוהה	
סיכון בגין ריכוזיות ענפית ⁽¹⁾	נמוכה-בינונית	
סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	נמוכה	
סיכון בגין תיק המשכנתאות	נמוכה-בינונית	
השפעה כוללת של סיכוני שוק ⁽²⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
סיכון ריבית	בינונית	
סיכון אינפלציה	נמוכה-בינונית	
סיכון שערי חליפין	נמוכה	
סיכון נזילות	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה הפיננסית
השפעה כוללת של הסיכון התפעולי	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון אבטחת מידע וסייבר	בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון טכנולוגיית המידע	בינונית	מנהלת חטיבת הטכנולוגיה של מזרחי טפחות בע"מ
סיכון משפטי	נמוכה-בינונית	יועצת משפטית ראשית
סיכון ציות ורגולציה ⁽³⁾	נמוכה-בינונית	מנהל החטיבה לבקרת סיכונים
סיכון מוניטין ⁽⁴⁾	נמוכה	מנהלת החטיבה לשיווק, פרסום ופיתוח עסקים
סיכון עסקי אסטרטגי ⁽⁵⁾	נמוכה-בינונית	מנהל כללי
סיכון עסקי רגולטורי	בינונית-גבוהה	מנהל כללי

(1) כולל ריכוזיות בענף בינוי ונדל"ן.
 (2) כולל סיכון אופציות ומניות.
 (3) כולל סיכון הלבנת הון ומימון סרור וסיכון חוצה גבולות.
 (4) הסיכון לפגיעה בתוצאות הבנק כתוצאה מפרסומים שליליים לגבי הבנק.
 (5) הגדרת הסיכון עסקי אסטרטגי כוללת את תהליך תכנון וניהול ההון.

להלן עיקרי ההתפתחויות ביחס לגורמי הסיכון, שחלו בתקופה המדווחת:

פרופיל הסיכונים לרבעון השלישי לשנת 2023, טרום המלחמה, המבוסס על ערכי הסיכון בסוף הרבעון השלישי של 2023, נותר ללא שינוי. הערכות הסיכון של כלל הסיכונים, טרום המלחמה, משקפות את אי הוודאות ששררה בנוגע למצב המשק, בהתייחס להשפעת המתיחות הגאופוליטית בעולם, מצב הכלכלה העולמית והמקומית, השינויים בסביבה המאקרו כלכלית וסביבת הריבית הגבוהה והשלכותיה.

הערכת הסיכון הנוכחית של הבנק משקפת את אי הוודאות הכלכלית המשמעותית לנוכח השפעות המלחמה אשר פרצה לאחר תום הרבעון השלישי. יצוין, כי טרום זוהו אינדיקציות משמעותיות שתומכות בעליית הסיכון בפועל, אך חרף עובדה זו, ובראייה צופה פני עתיד, הועלתה הערכת הסיכון של הבנק במידה מסוימת ביחס לרבעון השני לשנת 2023 ולסוף שנת 2022 ובפרט, רמת סיכון איכות לווים וביטחונות המשקפת את החשש לעלייה בסיכון האשראי העסקי.

רמת הסיכון של יתר הסיכונים נותרו ללא שינוי, ולהערכת הבנק, בשלב זה, הן הולמות, גם על רקע השפעות אפשריות של האירועים המערכתיים. יודגש כי טרום זוהו אינדיקציות משמעותיות לעליית רמות הסיכון של סיכונים אלו.

הבנק ממשיך לעקוב אחר ההתפתחויות ולבצע פעילויות ניטור מוגברות אחר השפעות המלחמה ונגזרותיה על פעילות המשק ובהתאמה על פעילות הבנק והיבטי הסיכון השונים.

נדגיש, כי רמת הסיכון העסקי אסטרטגי נותרה ללא שינוי, לאור העובדה כי ברמה האסטרטגית לא חל שינוי במודל העסקי של הבנק בהתאם למתווה התוכנית האסטרטגית הקיימת והבנק עומד ביעדי העסקיים. יחד עם זאת, הסיכון העסקי אסטרטגי, מתכלל את כלל הפעילות העסקית של הבנק, ומשקף גם את סיכון הסביבה העסקית שבה הבנק פועל, והבנק בוחן את העלייה בסיכון הגיאופוליטי וההשלכות המקרו כלכליות והעסקיות העוללות להתממש ככל שהמלחמה תימשך פרק זמן ארוך יותר ו/או תתרחב לגזרות נוספות.

הבנק מחזיק בשולי ביטחון מספקים ביחס ליחסי ההון והמינוף המזעריים, גם על רקע הגידול בסיכון המערכתי.

הסיכון העסקי רגולטורי מוערך ברמה בינונית-גבוהה. הסיכון מתייחס להשפעת מהלכי חקיקה ורגולציה חדשים בנושאי ליבה של המערכת הפיננסית. אי הוודאות בנוגע להשפעות החקיקה בנושא מערכת המשפט והמחלוקת הציבורית סביבה משפיעות גם הן על סיכון זה. כאמור לעיל, ברבעון השלישי לשנת 2023, רמת הסיכון העסקי רגולטורי נותרה ללא שינוי, ומשקפת גם השלכות עסקיות אפשריות על הפעילות הבנקאית בשל המלחמה.

רמת ההשפעה הכוללת של סיכון האשראי נותרה ברמה בינונית. רמת הסיכון הינה גבוהה מעט ביחס לעבר ומשקפת את ההערכות בדבר ההשפעות האפשריות של המלחמה, יחד עם אי הוודאות המתמשך בנוגע לסביבה המאקרו כלכלית. שינויים אלו משפיעים על פעילות הלווים ועלולים להשפיע על רמת סיכון האשראי. השפעות המלחמה על סיכונים האשראי אינן באות לידי ביטוי באופן מיידי, אלא בטווח זמן ארוך יותר. ככל שהמלחמה תתמשך ובהתאם למצב הכללי במשק, ולמצב האינדיקטורים בפועל, תיתכן עלייה ברמת הסיכון הכוללת באשראי.

באופן פרטני הבנק מעריך כי רמת הסיכון בגין איכות לווים וביטחונות עלתה מרמת סיכון בינונית-גבוהה. עלייה הנובעת מהחשש הגובר להרעה המשקית עקב מצב המלחמה, והשפעותיה האפשריות על הלווים העסקיים. בשלב זה, השפעות המלחמה עדיין לא באו לידי ביטוי ולא חלו שינויים מהותיים במדדי הסיכון. ההערכה היא שעקב המלחמה והשפעותיה, עלתה האפשרות לפגיעה בפעילות העסקית בכלל, ובמוקדי סיכון פרטניים בפרט. מוקדי הסיכון הכוללים את הלווים והעסקים באזורי העימות, הפעילות בענפים שזוהו כמושפעים ממצב הליחמה, והלווים ובעלי העסקים אשר נמצאו ברמת סיכון גבוהה עוד טרום המלחמה, אשר רגישותם ורמת פגיעותם לאירועים חיצוניים גבוהה יותר.

הערכת ההשפעה הכוללת של סיכונים האשראי והריכוזיות הענפית, כוללת את הערכת הסיכון בגין חשיפת הבנק לענף הבינוני והנדל"ן. פעילות הבנק מתמקדת בעיקר במתן אשראי לבנייה בשיטת הלוויו הפיננסי (לוויו סגור). מרבית סיכון האשראי בענף בינוני ונדל"ן מגובה בביטחון נדל"ן המשועבד במלואו לטובת הבטחת החזר האשראי, ולחלק האשראי שאינו בביטחון נדל"ן קיימים ביטחונות אחרים כגון: פיקדונות, ניירות ערך ועוד. ההערכה היא כי אין השפעה מהותית בפעילות זו על רמת סיכון האשראי הכוללת של הבנק. חלקו של ענף בינוני ונדל"ן בישראל מסך סיכון האשראי לציבור בבנק, נותר בשיעור נמוך יחסית של כ-15.3% (לעומת 15.2% ברבעון השני של 2023 ו-15.3% בסוף שנת 2022). בעקבות המלחמה, קיים חשש לעלייה ברמת הסיכון בענף הבינוני והנדל"ן הנובעת מהאטה בקצב התקדמות הבנייה עקב מחסור בפועלים, שעלול לגרום לעיכובים במסירת דירות ולירידה בקצב התחלות הבניה למגורים. כמו כן, קיים חשש להאטה בקצב מכירת הדירות ובגביית כספי המכירה. עם זאת, ביחס לימים הראשונים עם פרוץ המלחמה, נראה כי ישנה חזרה הדרגתית לפעילות. הבנק עוקב אחר השפעות השינויים על פעילות הבנק.

הבנק פרסם שורה של הקלות ללווים על מנת להקל על נטל החוב, כולל הלוואות בתנאים נוחים, מענקים לעסקים קטנים שנפגעו, דחיית תשלומים, ועוד. כמו כן משתתף הבנק בקרן ההלוואות לעסקים, אשר הושקה על ידי המדינה בתחילת חודש נובמבר.

היקף דחיית התשלומים ללקוחות המגזר העסקי: נכון ליום 24 בנובמבר 2023, יתרת החוב הרשומה הינה כ-3.3 מיליארדי שקלים חדשים המהווים שיעור של כ-3.5% מתיק האשראי העסקי.

היקף דחיית התשלומים ללקוחות הפרטיים: נכון ליום 24 בנובמבר 2023, יתרת החוב הרשומה הינה כ-743 מיליוני שקלים חדשים המהווים שיעור של כ-2.7% מתיק האשראי הפרטיים.

רמת הסיכון בתיק המשכנתאות הוגדרה נמוכה-בינונית טרום המלחמה והיא ייצגה את פוטנציאל ההשפעות המצטברות של עליית הריבית והאינפלציה הגבוהה על כושר החזר של הלווים. אי הוודאות הנובעת מהמלחמה, הותירה את רמת הסיכון הנוכחית. יצוין, כי בתקופת הקורונה שהתאפיינה בהיקפי דחיית משכנתאות נרחבים, הוכח בפועל, כי עם החזרה לפעילות משקית מלאה, פוטנציאל הסיכון בתיק המשכנתאות לא התממש. נציין כי מדדי הסיכון לאורך כל התקופה הנסקרת אינם מצביעים בשלב זה על הרעה או שינוי מהותי ברמת הסיכון.

היקף דחיית התשלומים ללקוחות המשכנתא: נכון ליום 24 בנובמבר 2023, יתרת החוב הרשומה הינה כ-19.5 מיליארדי שקלים חדשים המהווים שיעור של כ-9.5% מתיק האשראי לדיוור.

הבנק בוחן את מדדי הסיכון ורמות הסיכון באופן מתמיד ומתאימם ככל הנדרש לפעילות העסקית השוטפת, בכפוף ובהלימה לתיאבון הסיכון. כמו כן, הבנק נוקט במהלכים לשיפור יכולת החזר של הלווים והפחתת רמת הסיכון.

ברבעון השלישי של שנת 2023, חלה עלייה בהפרשות להפסדי אשראי שביצע הבנק. העלייה נובעת, רובה ככולה, מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי שנרשמה במטרה לתת ביטוי לעליית סיכון האשראי במשק עקב מצב המלחמה. הגידול בהפרשה על פני השנה הושפע גם מעלייה בהפרשה הקבוצתית לאור צמיחת תיק האשראי ועקב עליית רמת הסיכון במשק, בעיקר בשל עליית הריבית.

לפרטים נוספים, ראה פרק מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לרבעון השלישי של שנת 2023.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

החל מפרוץ המלחמה, מתכנס פורום חירום באשראי בראשות מנהל החטיבה העסקית (מנהל סיכון האשראי) בתדירות גבוהה ודן בניהול סיכונים האשראי שנוצרו בעקבות הירידה בפעילות המשקית וההשפעה על ענפי המשק השונים שנפגעו, חשיפות לשוק ההון ושוק המט"ח וחשיפה ללקוחות מרכזיים שהושפעו או עלולים להיות מושפעים מהמלחמה (בפרט, לקוחות באזור הדרום).

רמת הסיכון הכוללת של סיכונים שוק וריבית נותרה נמוכה - בינונית. רמת סיכון הריבית נותרה בינונית, לאחר שעלתה ברבעון הרביעי של שנת 2022 מרמה נמוכה בינונית לבינונית בשל העלייה בסביבת הריבית, רמת אי הוודאות הגבוהה וההשפעות על התנהגות לווים ומפקידים, בדגש על מגמת מעבר יתרות מעו"ש לפיקדונות ושינוי תמהיל ביצועי המשכנתאות לאפיקים בעלי רגישות נמוכה יותר לשינויים בריבית. ריבית בנק ישראל נותרה ללא שינוי בחודש אוקטובר ברמה של 4.75%. ערכי הסיכון מוסיפים להיות גבוהים ומושפעים בעיקר משינויים בעקומי הריבית, בהם חלה תנודתיות מוגברת.

רמת סיכון הנזילות נותרה נמוכה-בינונית. החל מפרוץ המלחמה ובשל המצב הביטחוני בארץ, רמת הכוונות בבנק בתחום הנזילות עלתה, למרות שלא חל שינוי מהותי באינדיקטורים הרלוונטיים ועל רקע הרצון לנטר באופן הדוק את השינויים האפשריים במצב. הבנק מכנס באופן תדיר פורום פיננסי לשעת חירום לניטור ומעקב אחר כלל הפרמטרים הפיננסיים והשינויים בהם. בפועל לא נצפו אירועים או אינדיקטורים שיש בהם בכדי להצביע על התממשות של אירוע נזילות. הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023 על רמת נזילות גבוהה באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (מאוחד) לרבעון השלישי של שנת 2023 הסתכם ב-138%. יחס המימון היציב (על בסיס מאוחד) ליום 30 בספטמבר עמד על 113% ולא נרשמו חריגות ממגבלות תיאבון הסיכון של הבנק. הבנק שומר על עודפי מט"ח גבוהים ומנהל באופן הדוק את נזילות הבנק בהתאם לקווים מנחים שהוגדרו, לרבות בחינה שוטפת של עמידות הבנק בתרחישי חירום מערכתיים.

הסיכון הטכנולוגי נותר ברבעון השלישי של שנת 2023 ברמה בינונית. סיכון זה, הינו אחד מהסיכונים המהותיים בבנק, ופוטנציאל הנזק מהתממשות סיכון זה, עלול להיות משמעותי. הפעילות הטכנולוגית ממוקדת בצרכים המשתנים בהתאמה לאסטרטגיה העסקית של הבנק, ונקיטת מירב הצעדים לצמצום ככל הניתן את הסיכונים הפוטנציאליים. ברבעון הנוכחי, על רקע המצב הביטחוני, לא חלו אירועים מהותיים בתחום הטכנולוגי, אך קיים חשש לפגיעה בתשתיות וצמצום בכוח אדם, שלא התממש עד כה. הבנק התמקד בשמירה על היערכות ומוכנות למענה טכנולוגי מלא לכלל הבנק, לרבות מוכנות להחמרה במצב הביטחוני, במקביל ליישום פיתוחים טכנולוגיים הקשורים להיבטים צרכניים שנדרשים לשעת חירום, לרבות הפעלת ההטבות שניתנו לסיוע לקוחות הבנק בעת הזו.

סיכון אבטחת מידע וסייבר נותר ברמה בינונית. במהלך הרבעון, זוהו מספר ניסיונות הונאה בודדים כנגד לקוחות (באמצעות מתקפת דיג), במסגרתם נגנבו פרטי ההזדהות שלהם לחשבון במטרה לבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם. לאור מנגנוני ההגנה המופעלים בבנק, על אף ניסיונות הונאה אלו, לא בוצעו פעולות לא מורשות בחשבונות הלקוחות. על רקע המצב הביטחוני, עולה הסיכון להתגברות ניסיונות תקיפות הסייבר במערכת הבנקאית ופוטנציאל התממשות הסיכון עלה. על מנת לזהות ולמנוע אירועי סייבר, הבנק הגביר את הכוונות, הערנות והמוכנות לאירועים מסוג זה. כמו כן, הבנק פועל למניעת הונאות באמצעות חיזוק פעולות הניטור לזיהוי התנהלות חשודה בחשבונות הלקוחות. קיימת פעילות מתמדת של גורמי התקיפה ומנגד המשך פעילות וחיזוק מערך הבקרה וההגנה של הבנק. בסוף חודש אוקטובר ובתחילת חודש נובמבר, בוצעו מספר תקיפות מניעת שירות (DDOS) כנגד האתר השיווקי של הבנק. לאורך כל התקופה, האפליקציה ואתר הפעולות של הבנק פעלו באופן תקין, והתקיפה לא השפיעה באופן משמעותי על הפעילות העסקית של הבנק.

הבנק ממשיך לחזק ולשפר את מנגנוני ההגנה המופעלים במערכות הבנק על מנת לצמצם את היכולת להונות את הלקוחות ולבצע פעולות לא מורשות בחשבונותיהם ועל מנת לשמור על רשת ומערכות הבנק ולהבטיח את זמינותם. פעולות אלו הינן חלק מתהליכי התחקור והפקת הלקחים הקיימים בבנק בהתאם להתרחבות האיומים ולצרכים המאתגרים בהם הבנק נדרש לעמוד.

רמת סיכונים ציות ורגולציה נותרה ברמה נמוכה בינונית. הבנק מיישם את הוראות הרגולציה הקיימות והחדשות.

על רקע השפעות המלחמה, הורחב המיקוד הניהולי והניטור בבנק בנושא ההוגנות מול הלקוחות, בדגש על חשבונות לקוחות המעורבים בלחימה או מושפעים מהשלכותיה. הבנק פעל ליישום הקלות שונות לזיהוי לקוחות מחוסרי מסמכי זיהוי, תוך גידור הסיכונים הפוטנציאליים מפעילות זו, וכן לזיהוי חשבונות של נפגעי המלחמה למניעת ניצולם על ידי לא מורשים.

הסיכון לנושא איסור הלבנת הון ומימון טרור גובר לאור המלחמה, ובהתאם לכך הוגבר הניטור והטיפול בנושא זה ובמקביל חוזקו הבקורות המבוצעות על פעולות ולקוחות בסיכון. על כן רמת הסיכון נותרה בשלב זה, ללא שינוי.

ביום 10 באוקטובר 2023, הפיצה הרשות לאיסור הלבנת הון מכתב לסקטור הפיננסי ולציבור להגביר את הערנות לניסיונות מימון טרור בצל מלחמה ומצב חירום. הבנק פועל בהתאם להנחיות ולדגשים: לזיהוי, בקרה, ניטור, איתור ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון באופן אפקטיבי ומידי על פעילויות הנחזות כבעלות סיכון פוטנציאלי למימון ותמיכה בטרור.

רמת סיכון המוניטין של הבנק נותרה נמוכה. הבנק מנטר באופן הדוק מדדים ואינדיקטורים שונים בהתייחס למוניטין הבנק. ניתנת תשומת לב מיוחדת לשירות כלפי הלקוחות בעת הזו לרבות מענה וסיוע לפניית לקוחות על רקע המלחמה, בדגש על פניות דחופות/ פניות על רקע הומניטרי. עד כה לא זוהתה השפעה מהותית על סיכון המוניטין של הבנק.

רמת הסיכון המשפטי נותרה ברמה נמוכה - בינונית. ברבעון הנוכחי לא חלו אירועים חריגים שעלולים להשפיע על רמת החשיפה של הבנק. הסיכון המשפטי הינו הסיכון להפסד כתוצאה מחשיפה לקנסות, תביעות משפטיות וצעדי עונשין כתוצאה מהפרות חוזיות ואי הסכמות. הסיכון המשפטי כולל גם סיכונים הנובעים מחשיפה משפטית בשל התנהלות הבנק עם מחזיקי העניין השונים שלו (כגון: לקוחות, ספקים וצדדים שלישיים אחרים). החטיבה המשפטית של הבנק מנתחת באופן שוטף את מרכיבי הסיכון המשפטי, את גבולותיו (כפי שנובעים למשל מזהות הצד הנגדי, מאופן יצירת הבטחות וכדומה) וכן את מאפייניו הספציפיים, תוך בחינה של רמת הסיכון והחשיפה אליו בשים לב לקווי הפעילות העסקית השונים של הבנק, ובהתאמה נותנת ייעוץ משפטי שוטף לבנק, על יחידותיו השונות.

התוכנית האסטרטגית

לפרטים בדבר התוכנית האסטרטגית של הבנק לשנים 2021-2025, ראה פרק יעדים ואסטרטגיה עסקית בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2022.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

התפתחויות מקרו-כלכליות

החל מהרבעון הראשון של שנת 2023, שוררת אי-ודאות במשק הישראלי על רקע תכניות הממשלה לקדם שינויים במערכת המשפט, והמחלוקת הציבורית סביב מהלך זה. לאורך תקופת אי-הודאות, גברה בזמנים מסוימים התנודתיות בשערי החליפין של השקל ובשוקי המניות בישראל.

ברבעון השלישי לשנת 2023, ריבית בנק ישראל נותרה יציבה ברמה של 4.75%. קצב האינפלציה התמתן מעט לשיעור של 3.8% ב-12 החודשים שהסתיימו בספטמבר, אולם נותר עדיין מעל טווח היעד של בנק ישראל. חלק מהאינדיקטורים מצביעים על התמתנות מסוימת בפעילות הכלכלית בישראל ובעולם. סביבת הריבית והאינפלציה הגבוהה מובילה להתייקרות עלויות המימון במגזר העסקי ולעליית ההחזר החודשי של לווית המשכנתאות, תוך שחיקת ההכנסה הפנויה של משקי הבית ולחשש מפני פגיעה ברמת הביקושים במשק, אשר תוביל לעליית שיעור האבטלה ולמיתון בפעילות הכלכלית.

החל מיום 7 באוקטובר 2023, מדינת ישראל מצויה במלחמה לאחר שארגון החמאס ביצעו טבח רצחני בתוך שטחה של מדינת ישראל. המלחמה נושאת השלכות כלכליות נרחבות בשל פגיעה בפעילות הריאלית ובשל תנודתיות גוברת בשווקים הפיננסיים. הפגיעה בפעילות הריאלית באה לידי ביטוי בירידה ניכרת בהיקף ההוצאה של משקי הבית בכרטיסי אשראי, ירידה בהיקף הפעילות העסקית בהשפעת גיוס אנשי מילואים, השבתת מערכת החינוך ופגיעה בתחושת הביטחון ברחבי הארץ, ובייחוד באזורים הסמוכים לחזיתות הלחימה.

התנודתיות הגוברת בשווקים הפיננסיים באה לידי ביטוי בימים הראשונים למלחמה בפחות של השקל, בעליית תשואות האג"ח של ממשלת ישראל בשל עליית פרמיית הסיכון וכן ירידות בשוקי ההון. בנק ישראל הצהיר על תוכנית למכירת מט"ח בהיקף של עד 30 מיליארד דולר על מנת למתן את התנודות בשער השקל ולספק את הנזילות הנדרשת להמשך הפעילות הסדירה של השווקים. כעבור חודש מפרוץ המלחמה, ניצל בנק ישראל 8.2 מיליארד דולר מסך התכנית כך שיכולת ההתערבות שלו בשוק נותרה משמעותית.

על פי תחזית מעודכנת של חטיבת המחקר בבנק ישראל מחודש אוקטובר בעקבות המלחמה, התוצר בישראל צפוי לצמוח בשנת 2023 בשיעור של 2.3% ובשנת 2024 בשיעור של 2.8%. קיימת מידה רבה של אי-ודאות באשר לעומק הפגיעה הכלכלית, שכן היא צפויה להיות מושפעת ממשך הלחימה ומההתפתחויות בה.

ביום 10 בנובמבר 2023 סוכנות דירוג האשראי Moody's הורידה את תחזית הדירוג של ארה"ב מ"יציב" ל"שליילי" בשל סיכונים גדלים לאיתנותה הפיסקלית והדגישה את הצורך לנקוט באמצעים להפחתת הוצאות הממשל או להגדלת הכנסות.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סקירת נכסי סיכון משוקללים

דרישות הון מזעריות ⁽¹⁾	נכסי סיכון משוקללים			
	ליום 30 בספטמבר 2023	ליום 30 ביוני 2023	ליום 30 בספטמבר 2023	
	29,953	232,482	239,627	סיכון אשראי (גישה סטנדרטית) ⁽²⁾
	362	2,728	2,895	סיכון אשראי של צד נגדי (גישה סטנדרטית)
	186	1,391	1,486	התאמה בגין סיכון אשראי CVA ⁽³⁾
	13	112	102	סיכון סילוק
	708	5,567	5,662	סכומים מתחת לספי הניכיון (כפופים למשקל סיכון 250%)
	31,222	242,280	249,772	סך הכל סיכון אשראי
	232	1,710	1,855	סיכון שוק (גישה סטנדרטית)
	2,517	18,919	20,140	סיכון תפעולי ⁽⁴⁾
	33,971	262,909	271,767	סך הכל

(1) דרישת הון בהתאם ליחס ההון הכולל המזערי הנדרש בשיעור של 12.5%

(2) סיכון אשראי אינו כולל סיכון אשראי צד נגדי, התאמה בגין סיכון אשראי, סיכון סילוק, חשיפות איגוח וסכומים מתחת לספי הניכיון.

(3) Credit Value Adjustments, שערורן לשווי שוק בגין סיכון אשראי של צד נגדי, בהתאם להוראות באדול III.

(4) הקצאת הון בגין הסיכון התפעולי חושבה לפי הגישה הסטנדרטית.

השינוי בנכסי הסיכון במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023 נובע בעיקר מצמיחה באשראי העסקי ומגידול בתיק ההלוואות לדיוור.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

הון ומינוף

הרכב ההון הפיקוחי

ליום 31 בדצמבר		ליום 30 בספטמבר		
2022	2022	2022	2023	
במיליוני שקלים חדשים				
הון עצמי רובד 1: מכשירים ועודפים				
3,618	3,599	3,654	3,654	1 הון מניות רגילות שהונפק על ידי התאגיד הבנקאי ופרמיה על מניות רגילות הכלולות בהון עצמי רובד 1
20,676	19,942	23,314	23,314	2 עודפים, לרבות דיבידנד שהוצע או שהוכרז לאחר תאריך המאזן
(497)	(535)	(505)	(505)	3 רווח כולל אחר מצטבר ועודפים שניתן להם גילוי
543	535	570	570	5 מניות רגילות שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי שאוחדו והמוחזקות על ידי צד ג (זכויות מיעוט)
24,340	23,541	27,033	27,033	6 הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
הון עצמי רובד 1: התאמות פיקוחיות וניכויים				
87	87	87	87	8 מוניטין, בניכוי מיסים נדחים לשלם, אם רלבנטי
60	65	45	45	9 נכסים לא מוחשיים אחרים למעט זכויות שירות למשכנתאות, בניכוי מיסים נדחים לשלם
-	(2)	3	3	11 סכום הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידורי תזרים מזומנים של פריטים שאינן מוצגים במאזן לפי שווי הוון
6	4	5	5	14 רווחים והפסדים שטרם מומשו כתוצאה משינויים בשווי הוון של התחייבויות שנבעו משינויים בסיכון האשראי העצמי של התאגיד הבנקאי. בנוסף, בהתייחס להתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, יש לגרוע את כל התאמות השווי החשבונאיות (DVA) הנובעות מסיכון האשראי העצמי של הבנק
(885)	(945)	(611)	(611)	26 התאמות פיקוחיות וניכויים נוספים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים
(732)	(791)	(471)	(471)	28 סך כל ההתאמות הפיקוחיות והניכויים בהון עצמי רובד 1
25,072	24,332	27,504	27,504	29 הון עצמי רובד 1
הון רובד 1 נוסף: מכשירים				
-	-	-	-	44 הון רובד 1 נוסף
25,072	24,332	27,504	27,504	45 הון רובד 1
הון רובד 2: מכשירים והפרשות				
2,150	2,232	2,294	2,294	46 מכשירים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי (שאינם נכללים בהון רובד 1) ופרמיה על מכשירים אלו
3,287	3,296	2,475	2,475	48 מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי למשקיעי צד ג'
-	-	-	-	49 מזה: מכשירי הון רובד 2 שהונפקו על ידי חברות בת של התאגיד הבנקאי והמוחזקים על ידי משקיעי צד ג', המופחתים בהדרגה מהון רובד 2
2,578	2,326	3,122	3,122	50 הפרשות קבוצתיות להפסדי אשראי לפי השפעת המס המתייחס
8,015	7,854	7,891	7,891	51 הון רובד 2 לפני ניכויים
הון רובד 2: ניכויים				
-	-	-	-	57 סך כל הניכויים להון רובד 2
8,015	7,854	7,891	7,891	58 הון רובד 2
33,087	32,186	35,395	35,395	59 סך ההון
252,251	245,282	271,767	271,767	60 סך נכסי סיכון משוקללים
יחסי הון וכרית לשימור הון				
9.94%	9.92%	10.12%	10.12%	61 הון עצמי רובד 1
9.94%	9.92%	10.12%	10.12%	62 הון רובד 1
13.12%	13.12%	13.02%	13.02%	63 ההון הכולל
דרישות מזעריות שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים				
9.60%	9.61%	9.60%	9.60%	69 יחס הון עצמי רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
9.60%	9.61%	9.60%	9.60%	70 יחס הון רובד 1 מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים
12.50%	12.50%	12.50%	12.50%	71 יחס הון כולל מזערי שנקבע על ידי המפקח על הבנקים

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2023	2022	2022
במיליוני שקלים חדשים			
סכומים שמתחת לסף ההפחתה (לפני שקלול סיכון)			
72	השקעות בהון של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), שאינן עולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי והן מתחת לסף ההפחתה	57	3
73	השקעות בהון עצמי רובד 1 של תאגידים פיננסיים (למעט תאגידים בנקאיים וחברות בנות שלהם), העולות על 10% מהון המניות הרגילות שהונפקו על ידי התאגיד הפיננסי, והן מתחת לסף ההפחתה	3	4
75	מיסים נדחים לקבל שנוצרו כתוצאה מהפרשי עיתוי שהן מתחת לסף ההפחתה	2,263	1,747
תקרה להכללת הפרשות רובד 2			
76	הפרשה כשירה להכללה במסגרת רובד 2 בהתייחס לחשיפות תחת הגישה הסטנדרטית, לפני יישום התקרה	3,632	2,326
77	התקרה להכללת הפרשה במסגרת רובד 2 תחת הגישה הסטנדרטית	3,122	2,930

ההון הפיקוחי

ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים - הון רובד 1 (הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף) והון רובד 2. הון עצמי רובד 1 כולל את רכיבי ההון המיוחסים לבעלי מניות הבנק ואת זכויות בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות מאוחדות (עודף ההון בחברת הבת אינו מוכר). בהון עצמי רובד 1 נכללים התאמות פיקוחיות וניכויים מההון - מוניטין, השקעות ברכיבי הון של תאגידים פיננסיים, הרווח הכולל האחר המצטבר בגין גידור תזרים מזומנים של פריטים שאינם מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, התאמות בגין התחייבות של מכשירים נגזרים הנובעים משינוי סיכון האשראי של הבנק (DVA) והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים. הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו בהוראות. נכון ליום 30 בספטמבר 2023 אין לבנק מכשירי הון הנכללים בהון רובד 1 נוסף. הון רובד 2 מורכב מהפרשה קבוצתית להפסדי אשראי ומכשירי הון העומדים בדרישות שנקבעו. מגבלות על מבנה ההון:

- הון רובד 2 לא יעלה על 100% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.
- מכשירי הון הכשירים להיכלל בהון רובד 2 לא יעלו על 50% מהון רובד 1 לאחר הניכויים הנדרשים מהון זה.

גישת הבנק להערכת הלימות הון

מסגרת ניהול ובקרת הסיכונים בבנק, בהתאם להמלצות ועדת באזל מגדירה שלושה נדבכים להערכת הלימות ההון: הנדבך הראשון (הון מזערי) - דרישות הקצאת הון מינימאלית בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי המחושבת באמצעות מודלים סטנדרטיים. הנדבך השני - תהליך פיקוח ובקרה על הנאותות ההונית, תהליך פנימי להערכת הלימות ההון המתבצע על ידי הבנק (ICAAP) ומלווה בתהליך הערכה פיקוחי (SREP). הנדבך השלישי - "משמעת שוק" - דרישות הדיווח והגילוי לגוף המפקח ולציבור.

דרישת יחס הון מזערי

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי המשוקללים. יחס הון עצמי רובד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רובד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מחויב הבנק לשמור על יחס הון עצמי רובד 1 מזערי, שלא יפחת משיעור של 9% וכן על יחס הון כולל מזערי שלא יפחת משיעור של 12.5%. ליחס הון עצמי רובד 1 מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור. לפרטים נוספים, ראה ביאור 9 לדוחות הכספיים.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

יחס המינוף

הבנק מיישם את כללי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס מינוף, המאמצת את המלצות ועדת באדל לעניין יחס המינוף שנקבעו בחודש ינואר 2014.

יחס המינוף מבוטא באחוזים ומוגדר כיחס בין הון רובד 1 לבין סך החשיפות. סך החשיפות של הבנק הינו סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים, לעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים.

על פי ההוראה, תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד.

ביום 15 בנובמבר 2020 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "התאמות נוספות להוראות ניהול בנקאי תקין לצורך התמודדות עם וירוס הקורונה (הוראת שעה)" לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 250, במסגרתה יחס המינוף לא יפחת מ-4.5% על בסיס מאוחד, לעומת 5% לפני השינוי.

ביום 15 במאי 2022 פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר נוסף לפיו ההקלה תחול עד ליום 30 ביוני 2024 ובלבד שיחס המינוף של התאגיד הבנקאי לא יפחת מיחס המינוף ליום 31 בדצמבר 2023 או יחס המינוף המזערי שחל על התאגיד הבנקאי טרם הוראת השעה, הנמוך מבניהם.

יחס המינוף של הבנק ליום 30 בספטמבר 2023 הינו 5.78%, לעומת 5.42% ביום 31 בדצמבר 2022.

להלן פרטים בדבר יחס המינוף (Leverage Ratio) של הבנק (במיליוני שקלים חדשים):

ליום	ליום	ליום	השוואה בין נכסים במאזן לבין מדידת החשיפה לצורך יחס המינוף
31 בדצמבר 2022	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2023	
428,292	429,767	438,289	סך הנכסים בהתאם לדוחות הכספיים המאוחדים
2,612	89	2,601	התאמות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים
29,358	30,465	31,471	התאמות בגין פריטים חוץ מאזניים ⁽¹⁾
2,748	2,535	3,654	התאמות אחרות
463,010	462,856	476,015	חשיפה לצורך יחס המינוף

(1) המרה של החשיפות החוץ מאזניות לסכומי שווי ערך אשראי, בהתאם לכללי המדידה של הלימות ההון (באדל).

גילוי על יחס המינוף (במיליוני שקלים חדשים)

ליום	ליום	ליום	
31 בדצמבר 2022	30 בספטמבר 2023	30 בספטמבר 2023	
			הרכב החשיפות ויחס המינוף (במיליוני שקלים חדשים)
			חשיפות מאזניות
423,160	420,652	432,142	נכסים במאזן
(147)	(152)	(132)	סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון רובד 1
423,013	420,500	432,010	סך חשיפות מאזניות
			חשיפות בגין נגזרים
2,972	5,436	2,672	עלות השחלוף הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
5,113	4,750	7,208	סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים
-	-	-	גילום (gross-up) ביחסונות שניתנו בגין נגזרים, שנוכו מהנכסים במאזן בהתאם להוראות הדיווח לציבור
-	(1,638)	-	ניכויים של נכסי חייבים בגין בטחון משתנה במזומן שניתן בעסקאות בנגזרים
-	-	-	רגל צד נגדי מרכזי פטורה של חשיפות מסחריות שסולקו על ידי הלקוח
281	283	-	סכום נקוב אפקטיבי מתואם של נגזרי אשראי שנכתבו
-	-	-	קיצוזים נקובים אפקטיביים מתואמים וניכוי תוספות בגין נגזרי אשראי שנכתבו
8,366	8,831	9,880	סך חשיפות בגין נגזרים
			חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
2,273	3,060	2,654	נכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך (ללא קיצוזים), לאחר התאמות בגין עסקאות שסטופולות כמכירה חשבונאית
-	-	-	סכומים שקוזזו של מזומנים לשלם ושל מזומנים לקבל מנכסים ברוטו בגין עסקאות מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפת סיכון אשראי של צד נגדי מרכזי בגין נכסי מימון ניירות ערך
-	-	-	חשיפות בגין עסקאות כסוכן
2,273	3,060	2,654	סך חשיפות בגין עסקאות מימון ניירות ערך
			חשיפות חוץ מאזניות אחרות
98,930	104,706	104,271	חשיפה חוץ מאזנית בערך נקוב ברוטו
(69,572)	(74,241)	(72,800)	התאמות בגין המרה לסכומים שווי ערך אשראי
29,358	30,465	31,471	פריטים חוץ מאזניים
			הון וסך החשיפות
25,072	24,332	27,504	הון רובד 1
463,010	462,856	476,015	סך החשיפות
			יחס מינוף
5.42%	5.26%	5.78%	יחס המינוף בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 218
4.50%	4.50%	4.50%	יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סיכון אשראי

פרק זה דן בסיכון האשראי בהתאם לדרישות הגילוי של ועדת באזל וה-FSB, כאשר מבנה הפרק וסדר הנושאים (תוך שהם מותאמים לאופי הפעילות בבנק), מותאמים גם הם לאותן הדרישות.

פרק סיכון אשראי של צד נגדי להלן כולל גילויים איכותיים וכמותיים על דרישת ההון בגין סיכון זה והתאמה לדרישות ההון בגין סיכון אשראי (CVA). סיכון אשראי הוא הסיכון של צד נגדי, של הבנק לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי הבנק. סיכון האשראי הוא סיכון מהותי בפעילותו של הבנק ומושפע ממספר גורמים עיקריים: סיכון עסקי הנובע מפעילותו של הלקוח, סיכונים ריכוזיות הנובעים מחשיפת יתר ללווה או קבוצת לווים ולענפי משק, סיכון ריכוזיות גאוגרפית, סיכון הנובע משינויים אקסוגניים הנוגעים בעיקר לשינויים בסביבה המאקרו כלכלית של הלווה, סיכונים סביבתיים וסיכונים תפעוליים, שלהתממשותם יש השלכות על סיכון האשראי. כמו כן, לסיכון זה יש קשרי גומלין עם מספר סיכונים נוספים כגון: סיכון השוק והריבית, סיכון הנזילות, סיכונים ציות וסיכונים נוספים.

תחום האשראי נמצא בליבת הפעילות הבנקאית, ולפיכך, הינו הסיכון העיקרי מבין סוגי הסיכונים שהמערכת הבנקאית עוסקת בהם. בהתאם, החלק הארי של ההון המוקצה בנדבך הראשון, נובע מסיכון האשראי.

לפרטים נוספים בדבר סיכון אשראי ראה פרק סיכון אשראי בדוח הסיכונים לשנת 2022 המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

איכות האשראי של חשיפות אשראי

30 בספטמבר 2023				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
398,295	3,877	398,940	3,232	חובות, למעט אגרות חוב
12,769	-	12,769	-	איגרות חוב
104,228	198	104,370	56	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
515,292	4,075	516,079	3,288	סך הכל
30 בספטמבר 2022				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
392,955	2,807	393,014	2,748	חובות, למעט אגרות חוב
11,345	-	11,345	-	איגרות חוב
101,364	186	101,550	-	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
505,664	2,993	505,909	2,748	סך הכל
31 בדצמבר 2022				
יתרות ברוטו ⁽¹⁾				
יתרה נטו	הפרשות להפסדי אשראי	אחרים	לא צוברים או בפיגור של 90 ימים או יותר	
393,780	2,884	393,974	2,690	חובות, למעט אגרות חוב
11,548	-	11,548	-	איגרות חוב
98,897	220	99,117	-	חשיפות חוץ מאזניות ⁽²⁾
504,225	3,104	504,639	2,690	סך הכל

(1) יתרות ברוטו בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים של פריטים מאזניים וחוץ מאזניים, היוצרים חשיפה לסיכון אשראי לפי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203.

(2) חשיפות חוץ מאזניות הינן לפני מקדמי המרה לאשראי (CCF)

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

שיטות להפחתת סיכון אשראי (CR3)

ליום 30 בספטמבר 2023									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	10,547	24,288	6,954	27,226	17,501	51,514	346,781	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	12,769	אגרות חוב
-	-	10,547	24,288	6,954	27,226	17,501	51,514	359,550	סך הכל
מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר									
-	-	24	247	114	1,143	575	439	1,449	
ליום 30 בספטמבר 2022									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	7,511	7,560	10,301	34,808	17,812	42,368	351,716	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	11,345	אגרות חוב
-	-	7,511	7,560	10,301	34,808	17,812	42,368	363,061	סך הכל
מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר									
-	-	165	459	82	137	248	596	2,259	
ליום 31 בדצמבר 2022									
לא מובטחים									
מזה: על ידי נגזרי אשראי		מזה: על ידי ערבויות פיננסיות		מזה: על ידי בטחון		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾		סך הכל יתרה מאזנית ⁽¹⁾	
מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית	מזה: סכום מובטח ⁽²⁾	יתרה מאזנית ⁽¹⁾	מזה: סכום מובטח	יתרה מאזנית ⁽¹⁾
-	-	7,416	14,838	8,811	33,552	16,227	48,390	345,390	חובות, למעט אגרות חוב
-	-	-	-	-	-	-	-	11,548	אגרות חוב
-	-	7,416	14,838	8,811	33,552	16,227	48,390	356,938	סך הכל
מזה: לא צובר או בפיגור של 90 ימים או יותר									
-	-	134	427	64	311	199	738	1,759	

(1) יתרה מאזנית בהתאם לערכים החשבונאיים המדווחים בדוחות הכספיים ולאחר הפרשות להפסדי אשראי.
 (2) יתרה מאזנית של חלק מסכום החובות שמובטח בבטחון, ערבות או נגזר אשראי, לאחר התחשבות במקדמי ביטחון.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סיכון האשראי לפי הגישה הסטנדרטית

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לפי סוגי נכסים ומשקלות סיכון (CR5)⁽¹⁾⁽²⁾

סך הכל חשיפות אשראי (לאחר מקדמי המרה והפחתת ביטחונות)	סוגי נכסים/משקל סיכון									
	אחר	150%	100%	75%	60%	50%	35%	20%	0%	
ליום 30 בספטמבר 2023										
87,810	-	-	255	-	-	-	-	93	87,462	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטריות ארצית
2,034	-	-	4	-	-	26	-	1,763	241	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
4,841	-	-	109	-	-	341	-	4,391	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) חברות ניירות ערך
887	-	-	-	-	-	-	-	887	-	תאגידים
96,664	-	2,645	76,457	-	-	6,255	-	11,171	136	חשיפות קמעונאיות ליחידים הלוואות לעסקים קטנים
28,068	-	-	-	28,068	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
12,991	-	-	-	12,991	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
198,359	-	-	9,622	26,701	58,269	47,188	56,579	-	-	הלוואות בפיגור
5,221	-	-	5,221	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
2,852	-	1,851	1,001	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
6,336	-	116	3,888	-	-	-	-	-	2,332	
599	-	38	561	-	-	-	-	-	-	
446,063	-	4,612	96,557	67,760	58,269	53,810	56,579	18,305	90,171	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022										
100,018	-	-	15	-	-	-	-	106	99,897	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטריות ארצית
2,054	-	-	4	-	-	68	-	1,824	158	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
5,175	-	-	178	-	-	578	-	4,419	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) חברות ניירות ערך
1,292	-	-	-	-	-	-	-	1,292	-	תאגידים
79,792	306	4,705	61,997	-	-	373	-	12,411	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים הלוואות לעסקים קטנים
27,061	-	-	-	27,061	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
13,188	-	-	4	13,184	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
186,235	-	-	6,629	25,741	49,458	44,416	59,991	-	-	הלוואות בפיגור
5,105	-	-	5,105	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
5,328	-	2,055	3,273	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
7,092	266	407	3,421	-	-	-	-	-	2,998	
473	-	194	279	-	-	-	-	-	-	
432,340	572	7,167	80,626	65,986	49,458	45,435	59,991	20,052	103,053	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022										
98,180	-	-	8	-	-	-	-	105	98,067	ריבוניות, הבנקים המרכזיים שלהן ורשות מוניטריות ארצית
1,884	-	-	5	-	-	48	-	1,683	148	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
4,225	-	-	102	-	-	1,136	-	2,987	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח) חברות ניירות ערך
807	-	-	-	-	-	-	-	807	-	תאגידים
85,772	206	3,280	68,248	-	-	3,544	-	10,494	-	חשיפות קמעונאיות ליחידים הלוואות לעסקים קטנים
27,461	-	-	-	27,461	-	-	-	-	-	בביטחון נכס למגורים
13,049	-	-	4	13,045	-	-	-	-	-	בביטחון נדל"ן מסחרי
189,396	-	-	9,897	25,644	51,623	44,752	57,480	-	-	הלוואות בפיגור
5,136	-	-	5,136	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
3,350	-	2,347	1,003	-	-	-	-	-	-	מזה: בגין מניות
7,035	4	425	3,489	-	-	-	-	-	3,117	
449	-	190	259	-	-	-	-	-	-	
436,295	210	6,052	87,892	66,150	51,623	49,480	57,480	16,076	101,332	סך הכל

(1) היתרות בגילוי כוללות יתרות חוב מאזניות וחוב-מאזניות המשקפות סיכון אשראי, זאת למעט סכומי מסים נדחים והשקעות בתאגידים פיננסיים מתחת לספי הניכוי (הכפופים למשקל סיכון 250%), חשיפות בגין סיכון אשראי צד נגדי וחשיפות אגוח.

(2) היתרות משקפות את סכומי החשיפה הפיקוחיים, בניכוי הפרשות ומחיקות, לאחר מקדמי המרה לאשראי ולאחר שיטות להפחתת סיכון אשראי.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סיכון אשראי של צד נגדי

ניתוח חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי גישה פיקוחית (CCR1)

ליום 30 בספטמבר 2023					
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
2,776	9,190	1.4	5,020	1,544	הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי צד נגדי SA-CCR (עבור נגזרים)
119	288		-	2,630	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)
2,895	9,478		5,020	4,174	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022					
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
2,774	8,507	1.4	4,353	5,192	שיטת החשיפה הנוכחית
229	404		-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)
3,003	8,911		4,353	5,192	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022					
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	Alpha ששימש לצורך חישוב EAD רגולטורי	חשיפה פוטנציאלית עתידית	עלות שחלוף	
2,327	7,348	1.4	3,534	1,715	שיטת החשיפה הנוכחית
96	96		-	-	הגישה המקיפה להפחתת סיכון אשראי (לעסקאות מימון ניירות ערך)
2,423	7,444		3,534	1,715	סך הכל

הקצאת הון בגין התאמת שערך לסיכון אשראי (CVA) (CCR2)

ליום 31 בדצמבר 2022		ליום 30 בספטמבר 2022		ליום 30 בספטמבר 2023	
נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות	נכסי סיכון	חשיפה לאחר הפחתת ביטחונות
1,230	7,348	1,393	7,853	1,486	9,190

סך כל התיקים שמחשבים בגינם CVA לפי הגישה הסטנדרטית

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

הגישה הסטנדרטית - חשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי (CCR) לפי תיק פיקוחי ומשקלות סיכון (CCR3) (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 בספטמבר 2023					תיק פיקוחי/משקל סיכון
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
23	-	-	-	23	ריבנויות
55	-	-	55	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
3,086	0	-	3,085	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
4,848	-	-	4,848	-	חברות ניירות ערך
1,157	1,146	12	-	-	תאגידים
10	10	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
9,179	1,156	12	7,988	23	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022					תיק פיקוחי/משקל סיכון
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
-	-	-	-	-	ריבנויות
31	-	-	31	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
1,309	-	-	1,309	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
4,883	-	-	4,883	-	חברות ניירות ערך
2,292	2,292	-	-	-	תאגידים
13	13	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
8,528	2,305	-	6,223	-	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022					תיק פיקוחי/משקל סיכון
סך חשיפת אשראי	100%	50%	20%	0%	
7	-	-	-	7	ריבנויות
26	-	-	26	-	ישויות סקטור ציבורי (PSE) שאינן ממשלה מרכזית
2,406	-	-	2,406	-	בנקים (לרבות בנקים רב צדדיים לפיתוח)
3,834	-	-	3,834	-	חברות ניירות ערך
1,061	1,061	-	-	-	תאגידים
14	14	-	-	-	תיקים קמעונאיים פיקוחיים
-	-	-	-	-	נכסים אחרים
7,348	1,075	-	6,266	7	סך הכל

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

הרכב הביטחון בגין חשיפה לסיכון אשראי של צד נגדי⁽¹⁾ (CCR) (CCR5) (במיליוני שקלים חדשים)

ליום 30 בספטמבר 2023						
בטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך			בטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	
0	2,080	680	-	1,124	-	מזומן - מטבע מקומי
-	4	1,379	-	2,045	-	מזומן - מטבעות אחרים
-	11	-	-	374	-	חוב ריבוני מקומי
-	-	-	-	379	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	26	-	-	109	-	אגרות חוב קונצרניות
-	221	-	-	852	-	מניות
-	-	-	-	-	-	בטחון אחר
-	2,342	2,059	-	4,883	-	סך הכל
ליום 30 בספטמבר 2022						
בטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך			בטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	
-	1,512	365	-	336	-	מזומן - מטבע מקומי
-	3	2,280	-	1,199	-	מזומן - מטבעות אחרים
-	6	-	-	-	-	חוב ריבוני מקומי
-	-	-	-	-	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	2	-	-	-	-	אגרות חוב קונצרניות
-	219	-	-	-	-	מניות
-	-	-	-	-	-	בטחון אחר
-	1,742	2,645	-	1,535	-	סך הכל
ליום 31 בדצמבר 2022						
בטחון שמשמש בעסקאות למימון ניירות ערך			בטחון שמשמש בעסקאות נגזרים			
שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	שווי הוגן של בטחון שהופקד	שווי הוגן של בטחון שהתקבל	לא מנותק	מנותק	
-	1,500	297	-	1,470	-	מזומן - מטבע מקומי
-	3	2,039	-	1,319	-	מזומן - מטבעות אחרים
-	26	-	-	344	-	חוב ריבוני מקומי
-	-	-	-	238	-	חוב ריבוני אחר
-	-	-	-	-	-	חוב של סוכנות ממשלתית
-	45	-	-	21	-	אגרות חוב קונצרניות
-	289	-	-	937	-	מניות
-	-	-	-	-	-	בטחון אחר
-	1,863	2,336	-	4,329	-	סך הכל

(1) הסכומים מתייחסים לבטחונות שהופקדו או התקבלו בגין חשיפות הנובעות מסיכון אשראי של צד נגדי שקשורות לעסקאות נגזרים או לעסקאות מימון ניירות ערך, לרבות עסקאות שטולקו באמצעות צד נגדי מרכזי (CCP)

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סיכון שוק

סיכון שוק - הינו הסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוף מאזניות הנובע משינוי בשווי ההוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בגורמי הסיכון בשוק (שיעורי ריבית, שערי חליפין, מחירי מניות, סחורות ואינפלציה). לבנק אין חשיפה לסחורות וחשיפתו למניות איננה מהותית, כך שהחשיפה העיקרית שלו לסיכון השוק נובעת מסיכון הבסיס - הסיכון הקיים כאשר הנכסים וההתחייבויות של הבנק נקובים במטבע או מגזרי הצמדה שונים, ומסיכון הריבית, שהינו הסיכון לרווחי הבנק ולהון הכלכלי של הבנק, הנובע בעיקר, מתזוזות בשיעורי הריבית, תזוזות שונות של עקומים שונים שבהם הבנק משתמש לפעילותו העסקית, או מהעובדה ששינוי בריבית יכול לגרום לשינוי במבנה הנכסים וההתחייבויות של הבנק, כתוצאה ממימוש אופציות לפירעון מוקדם, בגין שינוי ברמת הריבית במשק. שינויים בשיעורי הריבית משפיעים על רווחי הבנק (שינוי בהכנסות) ועל שווי נכסיו (שינוי בשווי הוגן).
לפרטים נוספים בדבר סיכון שוק ראה פרק סיכון שוק בדוח הסיכונים לשנת 2022 המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

סיכון שוק בגישה הסטנדרטית

להלן רכיבי דרישת ההון תחת הגישה הסטנדרטית לסיכון שוק (במיליוני שקלים חדשים):

נכסי סיכון ליום :			
31 בדצמבר 2022	30 בספטמבר 2022	30 בספטמבר 2023	
			מוצרים ישירים
1,090	1,177	1,243	סיכון שיעור ריבית (כללי וספציפי)
44	45	36	סיכון פוזיציה במניות (כללי וספציפי)
125	229	523	סיכון שער חליפין
-	-	-	סיכון סחורות
-	-	-	אופציות
42	46	53	גישת דלתה-פלוס
-	-	-	איגוח
1,301	1,497	1,855	סך הכל

היקף החשיפה בתיק הסחיר הינו נמוך ומרביתו נובע מסיכון ריבית. ליום 30 בספטמבר 2023, עיקר הגידול בנכסי הסיכון נבע מהשפעות נקודתיות לשינוי בשער החליפין.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

סיכון נזילות

סיכון נזילות - סיכון הנובע מאי הוודאות לגבי זמינות המקורות, ויכולת מימוש נכסים בזמן קצוב ובמחיר סביר. סיכון הנזילות הוא סיכון מהותי וייחודי בשל הצורך להגיב אליו תוך פרק זמן קצר ככל הניתן. התממשות הסיכון עלולה לגרום הפסדים גבוהים לבנק, ואף להוביל לקריסתו. לפרטים נוספים בדבר סיכון נזילות, ראה פרק סיכון נזילות בדוח הסיכונים לשנת 2022 המפורסם באתר האינטרנט של הבנק.

יחס כיסוי הנזילות

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2023		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
		פיקדונות קמעוניים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
10,587	180,093	פיקדונות יציבים
2,058	41,161	פיקדונות פחות יציבים
6,007	54,864	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
2,522	84,069	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
51,603	79,268	פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשתות של תאגידים בנקאיים קואופרטיביים
844	3,376	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
50,682	75,815	חובות לא מובטחים
77	77	מימון סיטונאי מובטח
200	-	דרישות נזילות נוספות, מזה:
62,132	151,676	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
55,399	55,399	קווי אשראי ונזילות
5,272	58,488	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
-	-	מחויבויות מימון מותנות אחרות
1,461	37,789	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
124,523	411,037	תזרימי מזומנים נכנסים
		הלוואות מובטחות
237	1,451	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
11,417	15,703	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
54,268	57,088	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
65,922	74,243	
		סך ערך מתואם⁽⁴⁾
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
		יחס כיסוי נזילות (%)
		80,986
		58,601
		138%

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2023 היו 74
- (2) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס ויוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס ויוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2022		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
84,602		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
11,101	167,813	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,244	44,871	פיקדונות יציבים
7,119	64,985	פיקדונות פחות יציבים
1,739	57,957	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
61,834	94,318	מימון סיווגי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים
907	3,628	קואופרטיביים
59,668	89,430	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
1,259	1,259	חובות לא מובטחים
313	-	מימון סיווגי מובטח
50,437	147,273	דרישות נזילות נוספות, מזה:
42,192	42,192	תזרימי יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
5,002	61,369	קווי אשראי ונזילות
-	-	מחויבויות מימון מותנות אחרות
123,686	409,404	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
409	2,612	הלוואות מובטחות
11,614	16,621	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
40,754	43,177	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
52,777	62,410	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
סך ערך מתואם⁽⁴⁾		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
84,602	70,909	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
	119%	יחס כיסוי נזילות (%)

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון השלישי של שנת 2022 הינו 77
- (2) ערכים לא משוקללים יחושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים יחושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים ויוצאים).
- (4) ערכים מתואמים יחושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס יוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

להלן פרטים בדבר יחס כיסוי הנזילות⁽⁴⁾ (במיליוני שקלים חדשים):

שלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2022		
סך ערך לא משוקלל ⁽²⁾ (ממוצע)	סך ערך משוקלל ⁽³⁾ (ממוצע)	
		סך כל נכסים נזילים באיכות גבוהה
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		תזרימי מזומנים יוצאים
10,832	170,307	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים, מזה:
2,161	43,214	פיקדונות יציבים
6,693	61,119	פיקדונות פחות יציבים
1,979	65,973	פיקדונות לתקופה העולה על 30 ימים
62,030	94,534	מימון סיטונאי בלתי מובטח, מזה:
		פיקדונות לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים) ופיקדונות ברשות של תאגידים בנקאיים
874	3,497	קואופרטיביים
61,072	90,954	פיקדונות שאינם לצרכים תפעוליים (כל הצדדים הנגדיים)
84	84	חובות לא מובטחים
266	-	מימון סיטונאי מובטח
63,853	155,051	דרישות נזילות נוספות, מזה:
55,678	55,678	תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים ודרישות ביטחון אחרות
4,630	56,174	קווי אשראי ונזילות
-	-	מחויבויות מימון חוזיות אחרות
3,545	43,199	מחויבויות מימון מותנות אחרות
136,982	419,892	סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים
		תזרימי מזומנים נכנסים
398	2,396	הלוואות מובטחות
10,880	15,041	תזרימים נכנסים מחשיפות הנפרעות כסדרן
54,273	56,992	תזרימי מזומנים נכנסים אחרים
65,551	74,429	סך הכל תזרימי מזומנים נכנסים
		סך ערך מתואם⁽⁴⁾
		סך הכל נכסים נזילים באיכות גבוהה (HQLA)
		סך הכל תזרימי מזומנים יוצאים, נטו
		יחס כיסוי נזילות (%)
		118%

- (1) מידע מוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח. מספר התצפיות ששימשו בחישוב הממוצעים ברבעון הרביעי של שנת 2022 הינו 73.
- (2) ערכים לא משוקללים חושבו כיתרות בלתי מסולקות העומדות לפירעון או ניתנות לפירעון על ידי המחזיק, תוך 30 ימים (לגבי תזרימים נכנסים ותזרימים יוצאים).
- (3) ערכים משוקללים חושבו לאחר הפעלת מקדמי ביטחון מתאימים או שיעורי תזרים נכנס יוצא (לגבי תזרימים נכנסים יוצאים).
- (4) ערכים מתואמים חושבו לאחר הפעלת: מקדמי ביטחון ושיעורי תזרים נכנס יוצא וכן יתר המגבלות הרלבנטיות (כלומר מגבלה על נכסים נזילים באיכות גבוהה ומגבלה על תזרימים נכנסים כאמור בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221).

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס כיסוי הנזילות הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק. הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA) הינם נכסים ברמה 1, המאופיינים ברמת סחירות גבוהה ורמת סיכון נמוכה, אלו כוללים - מזומנים, עובר-ושב ופיקדונות בבנקים מרכזיים, איגרות חוב של ריבונות בעלות משקל סיכון 0% ואיגרות חוב של מדינת ישראל. עיקר תזרים המזומנים היוצא הינו כנגד מימון סיטונאי בלתי מובטח - פיקדונות שהופקדו בבנק על ידי תאגידים וגופים פיננסיים וכן תזרימים יוצאים בגין חשיפה לנגזרים. עיקר תזרימים המזומנים הנכנס הינו בגין תקבולי אשראי וכן תזרימים נכנסים בגין חשיפה לנגזרים.

היחס נע בצורה מחזורית ברובה, הניתנת לחיזוי לפי אומדנים פנימיים של הבנק. הגורם המרכזי המשפיע, לאורך זמן, על התפתחות היחס הוא הצמיחה בפעילות הבנק, הן בצד גיוס וניהול מבנה המקורות והן בצד הגידול בשימושים. קיימת תנודתיות מסימת בין הימים במהלך החודש בשל פעילות שוטפת של לקוחות וכן תחלופה בין שקלים למטבע-חוץ, בעיקר בעקבות פעילות בנגזרי שקל או מטבע חוץ.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

הרכב הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (HQLA)

להלן פירוט נכסים נזילים לפי רמות כנדרש בהוראה 221 (במיליוני שקלים חדשים):

ממוצע לרבעון שלישי		30 בספטמבר		
2022	2023	2022	2023	
84,542	80,914	83,466	79,933	נכסי רמה 1
37	42	35	37	נכסי רמה 2א
23	30	25	33	נכסי רמה 2ב
84,602	80,986	83,526	80,003	סך הכל HQLA

קיימת מגבלה רגולטורית על סניף לוס אנג'לס לגבי השימוש ברזרבת הנזילות בישות זו, תרחישי הבנק מניחים שימוש בנזילות הסניף בהתחשב במגבלה.

הרכב נכסים זמינים משועבדים ולא משועבדים:

ליום 30 בספטמבר 2023			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
75,644	3,630	79,274	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
14,960	266	15,226	אגרות חוב של ממשלת ישראל
2,000	-	2,000	אגרות חוב של אחרים בישראל
433	224	657	אגרות חוב של ממשלות זרות
501	-	501	אגרות חוב של אחרים זרים
320,054	3,536	323,590	אשראי לציבור, נטו
413,592	7,656	421,248	סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2022			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
88,602	2,563	91,165	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
9,760	234	9,994	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,854	-	1,854	אגרות חוב של אחרים בישראל
998	320	1,318	אגרות חוב של ממשלות זרות
537	-	537	אגרות חוב של אחרים זרים
299,739	4,365	304,104	אשראי לציבור, נטו
401,490	7,482	408,972	סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2022			
מזה: לא משועבד	מזה: משועבד	סך היתרה במאזן	
86,215	5,437	91,652	מזומנים ופיקדונות בבנקים מרכזיים
10,438	294	10,732	אגרות חוב של ממשלת ישראל
1,782	-	1,782	אגרות חוב של אחרים בישראל
1,093	364	1,457	אגרות חוב של ממשלות זרות
521	-	521	אגרות חוב של אחרים זרים
303,322	4,150	307,472	אשראי לציבור, נטו
403,371	10,245	413,616	סך הכל

התפתחויות ביחס כיסוי הנזילות

הבנק שמר במהלך הרבעון השלישי של שנת 2023, על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת עודפי הנזילות בנכסים נזילים באיכות גבוהה מאד - נכסי רמה 1. יחס כיסוי הנזילות הממוצע (על בסיס מאוחד) לרבעון השלישי של שנת 2023 הסתכם ב-138%, עליה לעומת רבעון שני של שנת 2023 (128%). העלייה הינה בעיקר בעקבות הסטת פיקדונות לטווחים של מעל חודש. לא נרשמו במהלך הרבעון חריגות ממגבלות תאבון הסיכון.

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

יחס מימון יציב נטו

יחס מימון יציב נטו

ביום 21 ביוני 2021 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 222 בנושא יחס מימון יציב נטו - NSFR, אשר קובעת את אופן חישוב היחס כפי שנקבע ברפורמת באזל III של ועדת באזל (BCBS).

בהתאם להוראה, מטרת יחס כיסוי יחס המימון היציב נטו הינה לשפר את עמידות פרופיל סיכון הנזילות של התאגידים הבנקאיים בטווח הארוך באמצעות דרישה מתאגידים בנקאיים לשמור על פרופיל מימון יציב בהתאם להרכב נכסיהם המאזניים ולפעילויותיהם החוץ מאזניות. היחס מגביל הסתמכות יתר של התאגידים הבנקאיים על מימון סיטונאי קצר טווח. יחס המימון היציב נטו מכיל שני רכיבים: פריטי מימון יציב זמין ופריטי מימון יציב נדרש.

בהתאם לדרישות ההוראה, יחס המימון יציב נטו צריך להיות שווה או גדול ל-100%, על בסיס שוטף.

בהתאם להוראה, "מימון יציב זמין" מוגדר כחלק מההון ומההתחייבויות שניתן להסתמך עליו על פני אופק הזמן המובא בחשבון ביחס המימון היציב נטו, המשתרע על פני שנה אחת. סכום המימון היציב הנדרש של תאגיד מסוים הוא פונקציה של מאפייני הנזילות והתקופות הנתרות לפירעון של הנכסים השונים המוחזקים על ידי אותו תאגיד, וכן של חשיפותיו החוץ-מאזניות.

להלן פרטים בדבר יחס מימון יציב נטו⁽¹⁾ (במיליוני שקלים חדשים) ליום 30 בספטמבר 2023:

ה	ד	ג	ב	א	
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון					ערך משוקלל
ללא מועד פירעון (1)					עד 6 חודשים
מ-6 חודשים עד שנה או יותר					עד 6 חודשים
פריטי מימון יציב זמין (ASF)					עד שנה
30,911	598	33	4,564	35,491	הון:
30,911			1,445	32,356	הון פיקוחי
598	33	3,119		3,135	מכשירי הון אחרים
133,653	45,140	22,556	7,290	150,317	פיקדונות קמעונאיים מיחידים ומעסקים קטנים
45,140		3,640	1,372	47,714	פיקדונות יציבים
88,513		18,916	5,918	102,604	פיקדונות פחות יציבים
160,986	3,460	29,430	35,476	86,113	מימון סיטונאי
3,460				1,730	פיקדונות לצרכים תפעוליים
157,526		29,430	35,476	84,383	מימון סיטונאי אחר
התחייבויות עם נכסים תואמים בעלי תלות הדדית					
165	5,330	3,539	2,729	4,499	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו
		6,095			כל יתר ההתחייבויות וההון שלא נכללו בקטגוריות לעיל
165	5,330	3,539	2,729	4,499	סך מימון יציב זמין (ASF)
סך מימון יציב נדרש (RSF)					
671					נכסים נזילים באיכות גבוהה לפי יחס מימון יציב נטו (HQLA)
פיקדונות המוחזקים במוסדות פיננסיים אחרים למטרות תפעוליות					
85,368	24,542	227,607		234,673	הלוואות וניירות ערך הנפרעים כסדרם:
הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה ברמה 1					
10,483	7,226	8,403		13,125	הלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן שמובטחות על ידי נכסים נזילים באיכות גבוהה שאינם ברמה 1 והלוואות למוסדות פיננסיים הנפרעות כסדרן ושאינן מובטחות
65,112	7,322	29,706		60,878	הלוואות ללקוחות סיטונאיים שאינם פיננסיים הנפרעות כסדרן, הלוואות ללקוחות קמעונאיים ולעסקים קטנים, והלוואות לריבניות, לבנקים מרכזיים ולישויות סקטור ציבורי
11	6	69		53	מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203

דוח סיכונים

ליום 30 בספטמבר 2023

א	ב	ג	ד	ה
ערך לא משוקלל לפי תקופות לפירעון				
ערך משוקלל				
פריטי מימון יציב זמין (ASF)	ללא מועד פירעון (1)	עד 6 חודשים	מ-6 חודשים עד שנה	שנה או יותר
הלואות לדיור המובטחות במשכנתא שנפרעות כסדרן, מזה:	9,771	9,993	189,215	160,428
מזה: עם משקל סיכון של 35% או פחות על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203	3,369	3,414	51,436	36,825
ניירות ערך שאינם בכשל ושאיןם כשירים להיחשב נכסים נזילים באיכות גבוהה, לרבות מניות נסחרות בבורסה	2	1	284	243
נכסים עם הקבלה להתחייבויות בעלות תלות הדדית				
נכסים אחרים:	1,537	907	1,096	4,961
סחרות הנסחרות פיזית, לרבות זהב				
נכסים שהופקדו כביטחון ראשוני לחוזי נגזרים והעמדות לטובת קרן למימון כשל (default fund) של צדדים נגדיים מרכזיים (CCPs)		861	861	861
נכסים בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו		7,319	61	61
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים לצורך יחס מימון יציב נטו לפני ניכוי בטחונות משתנים שהופקדו		78	78	78
כל יתר הקטגוריות של הנכסים שלא נכללו בקטגוריות לעיל	1,537	907	422	3,962
פריטים חוץ מאזניים				
סך מימון יציב נדרש (RSF)		95,957	4,281	244,587
יחס מימון יציב נטו (NSFR) (%)				113%

הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס מימון יציב נטו

יחס מימון יציב נטו, על בסיס מאוחד ליום 30.9.2023 עמד על 113%, לעומת 115% נכון ליום 30.6.2023. הירידה ביחס נובעת מפעילות שוטפת באשראי ופיקדונות במהלך הרבעון השלישי.

תנודתיות היחס על פני הרבעון הינה נמוכה, כאשר הגורמים העיקריים המשפיעים על תוצאות יחס מימון יציב נטו הם הרכב המקורות והשימושים של הבנק לפי תקופת המימון, סוג המימון והצד הנגדי. בצד המקורות - התחייבויות ארוכות טווח יציבות יותר מהתחייבויות קצרות טווח, וכן מימון מלקוחות קמעונאיים ועסקים קטנים הינו יציב יותר מאשר מימון סיווגי בעל מועד פירעון זהה. התקצרות של מקורות ארוכים בהיקפים גבוהים (כגון כתבי התחייבויות נדחים) לטווח של מתחת לשנה הינו גורם המשפיע על תוצאות היחס, אך היות ומדובר במקור מימון אשר הינו בדרך כלל בעל תקופות לפירעון מפוזרות ההשפעה על תוצאות היחס אינה מהותית. בצד השימושים - סוג הנכס, תקופת ואיכות הנכס וערך הנזילות קובעים את הסכום של מימון יציב נדרש.

מילון ואינדקס מונחים שנכללו בדוח הסיכונים

להלן פירוט תמציתי למונחים שנכללו בדוח הסיכונים :

מונחים המתייחסים לניהול הסיכונים בבנק ולהלימות הון

	ICAAP	ABC
	Internal Capital Adequacy Assessment Process - תהליך פנימי להערכת נאותות ההון הכולל של הבנק. התהליך משלב, בין היתר, קביעה של יעדי ההון, תהליכי תכנון ההון ובחינת מצב ההון במגוון תרחישי קיצון. התהליך מהווה חלק מהנדבך השני של הוראת באזל II.	
	HQLA - High Quality Liquid Assets - נכסים נזילים באיכות גבוהה, אשר ניתן להמירם למזומן בקלות ובמהירות, תוך הפסד ערך קטן או ללא הפסד בתרחיש קיצון.	
	PD (Probability Of Default) - ההסתברות באחוזים שלווה יכנס לכשל בתוך זמן מוגדר.	
	LGD (Loss Given Default) - שיעור ההפסד מהאשראי במידה והלקוח יכנס לכשל.	
ב	באזל - באזל II / באזל III - מסגרת להערכת הלימות הון וניהול הסיכונים אשר פורסמה על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים.	
ה	הגישה הסטנדרטית - גישה לחישוב ההון הנדרש בגין סיכון אשראי, שוק או תפעולי. חישוב הקצאת ההון נערך על פי נוסחה המבוססת על רכיבי הערכה פיקוחיים אשר הוגדרו על ידי המפקח על הבנקים.	
	הון פיקוחי (הון כולל) - ההון הפיקוחי מורכב משני רבדים: הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף והון רובד 2. בהתאם להגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 - מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי.	
י	יחס הון מזערי - היחס מייצג את דרישות שיעורי ההון הפיקוחי המזעריים שהבנק מחויב להחזיק בהתאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין 201.	
ס	מבחני מצוקה (קיצון) - כינוי למגוון שיטות שנועדו להעריך את מצבו הפיננסי של תאגיד בנקאי בתרחיש קיצון.	
	מסמך הסיכונים - מסמך המציג בצורה תמציתית את פרופיל הסיכון של הבנק, על מנת לאפשר לדירקטוריון לעקוב אחר פעולות ההנהלה ולוודא שהן עולות בקנה אחד עם תיאבון הסיכון ועם מסגרת ניהול הסיכונים שאושרה על ידו. מסמך הסיכונים מדווח ומוגש לדירקטוריון בתדירות רבעונית.	
נ	נדבך 2 - הנדבך השני במסגרת העבודה של באזל II המתייחס לתהליך הסקירה הפיקוחית. חלק זה מורכב מעקרונות היסוד הבאים: הבנק יערוך תהליך ICAAP, כהגדרתו לעיל. המפקח יקיים תהליך להערכת תהליך הערכת הלימות ההון על ידי הבנק, לבחינת יכולתו לבצע ניטור על יחסי ההון הפיקוחיים והעמידה בהם. הבנק מצופה לפעול מעל יחסי ההון המזעריים אשר הוגדרו.	
	נדבך 3 - הנדבך השלישי במסגרת העבודה של באזל II אשר מטרתו לעודד משמעת שוק על ידי פיתוח של מערכת דרישות גילוי, שתאפשר למשתתפים בשוק להעריך את ההון, החשיפות לסיכון ותהליכי הערכת הסיכון ובהתאם לכך להעריך את הלימות ההון של הבנק.	
	נכסי סיכון - מורכבים מסיכון אשראי, סיכון תפעולי וסיכון שוק המחושבים בשיטה הסטנדרטית כאמור בהוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211.	
ס	סיכון CVA - Credit Valuation Adjustment - הינו המרכיב בשווי הוגן של נגזר אשר מביא בחשבון את סיכון האשראי של הצד הנגדי בעסקה. סיכון CVA הוא הסיכון להפסד משערוך לשווי שוק בגין סיכון צפוי של צד נגדי לנגזרים מעבר לדלפק (OTC). כלומר, הפסד בגין ירידה בשווי ההוגן של הנגזרים, בשל עלייה בסיכון האשראי של הצד הנגדי (כגון: ירידת דירוג).	
	סיכון אשראי של צד נגדי - הסיכון שהצד השני לעסקה ייכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בעסקה.	

מונחים המתייחסים לבנקאות ופיננסיים

א	איגרות חוב - נייר ערך המהווה התחייבות של המנפיק לשלם למחזיק האיגרת את הקרן שהונפקה בתוספת ריבית במועדים קבועים או בהתקיים תנאי מסויים.
ח	חבות - אשראי מאזני ואשראי חוץ מאזני כהגדרתם בהוראה 313 לניהול בנקאי תקין.
	חוב שאינו צובר - חוב הנבחן על בסיס פרטני ואשר צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו ותשלומי קרן וריבית לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כלא צובר בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה. חוב לא צובר ייחשב גם חוב אשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.
י	יתרת חוב רשומה - יתרת החוב, לרבות ריבית צבורה שהוכרה, פרמיה או ניכיון שטרם הופחתו, עמלות נדחות נטו או עלויות נדחות נטו שנדקפו ליתרת החוב וטרם הופחתו, ובניכוי סכום החוב שנמחק חשבונית.
	מכשיר פיננסי חוזה היוצר נכס פיננסי בישות אחת והתחייבות פיננסית או מכשיר הוני בישות אחרת.
נ	נגזר - מכשיר פיננסי או חוזה אשר שוויו משתנה בתגובה לשינוי במחיר נכס הבסיס (מכשיר פיננסי, נכס פיזי, מדד מחירים, דירוג אשראי או נכס בסיס אחר), דורש השקעה ראשונית קטנה או מינימלית ביחס לסוגים אחרים של חוזים, וצפוי להיות מסולק במועד עתידי.

מונחים המתייחסים להוראות רגולטוריות

	ICAAP	ABC
	LCR - Liquidity coverage ratio - יחס כיסוי הנזילות - מוגדר כיחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ובין תזרימי המזומנים היוצא נטו ל-30 הימים הבאים, תחת תרחיש קיצון. היחס משמש כמדד ליכולת הבנק לעמוד בצרכי נזילותו לתקופה של חודש קדימה.	

ס	א
סיכון אסטרטגי, 13	אשראי, 10, 13, 14, 19, 20, 21, 24, 30, 34
סיכון אשראי, 5, 14, 19, 21, 22, 24, 26, 34	
סיכון חוצה גבולות, 13	ה
סיכון מוניטין, 10, 13	הון, 5, 6, 7, 9, 13, 18, 19, 24, 34
סיכון נדילות, 10, 13, 28	הון עצמי, 9, 19, 34
סיכון ציות ורגולציה, 12, 13	הלבנת הון, 13
סיכון ריבית, 13, 27	י
סיכון שוק, 19, 27, 34	יחס המינוף, 5, 9, 19, 20
סיכון תפעולי, 19, 34	יחס כיסוי הנדילות, 9
ע	ס
עמלות, 34	מיסון, 5, 9, 19, 28, 30, 32, 33
ענפי משק, 21	נ
ש	נגזרים, 11, 18, 19, 28, 30, 34
שווי הוגן, 19, 27, 34	ניירות ערך, 1, 7, 12, 14, 19
	נכסי סיכון, 8, 17, 34

מזרחי טפחות
MIZRAHI TEFAHOT

בנק מזרחי טפחות בע"מ

הנהלה מרכזית: רח' ז'בוטינסקי 7

רמת גן, 5252007

www.mizrahi-tefahot.co.il